

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 20 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 50 par.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Pozdravljen sv. oče Pij XI.

Papeži umirajo, papeštvo ne umre. Cerkev kot duhovno telo Kristusovo je nesmrtna, zato tudi njeno poglavarstvo ne more prenehati.

Mirovni papež, veliki dobrotnik človeštva, Benedikt XV. je odšel po svoje plačilo, na njegovo mesto pa je sedel papež Pij XI, milanski nadškof Ahil Ratti. Cerkev in z njo človeštvo je dobilo zopet novega krmarja, najzanesljivejšega in nezmotnega.

Novi papež je bil izvoljen v ponedeljek dopoldan. Po izvolitvi je izjavil, da bo verno in zvesto čuval nedotakljive pravice sv. Cerkve. Svoj prvi blagoslov, ki ga je popoldan podelil množici, je dal z name-

nom, naj ne bodo tega blagoslova deležni le na trgu sv. Petra navzoči, ne samo Rimljani in Italijani, temveč vsi narodi in ves svet v želji za splošni mir, po katerem vsi tako zelo hrepene.

Novi papež je bil rojen 31. marca 1857 v milanski nadškofiji. Do predlanskega leta je bil vatikanski poslanik na Poljskem v Varšavi, za kardinala je bil imenovan 21. junija lanskega leta in obenem postal nadškof v Milanu, kjer je z veliko vnamo delal za ustanovitev katoliškega vseučilišča. Nemci naglašajo, da je to zopet papež, ki po dolgih stoletjih razume in govori tudi nemški.

Za državo ali proti njej.

Naš odlični pisatelj Finžgar je pred dobrim tednom napisal v »Slovincu« članek, v katerem je potegnili debelo črto med dva pojma, katera se kaj rada zamenjata: država — vlada. Za državo smo in bomo, ker vemo, da je to naša država, naš dom. Kdor pa bi ne bil, naj gre v Avstrijo, kjer v stradanju nihajo med življenjem in umiranjem, kjer Slovenci niso varni svojega imetja, kjer niti svoje najpreprostejše prireditve ne morejo vršiti brez nevarnosti za življenje. Naj gredo taki ljudje v Italijo, kjer bodo v strahu čakali, kdaj jim bodo fašisti udrli v hišo, nastavili revolver na prsa ali nož na vrat.

Drug, popolnoma drug pojem pa je vlada. Država je grunt, tisti, ki vladajo, so hlapci. In če so hlapci slabi, če izrabljajo grunt, potem naj se taki hlapci požejo in najamejo boljši.

Pametna beseda! Prva in druga! Obe dve nam iz srca govorjeni.

Sedaj pa odprimo še lanskega »Domoljuba« od 30. nov., št. 48, stran 619. Tam piše urednik dobesedno v »Razgovorih«:

»Država in državna uprava, to sta dve različni stvari. Glej, Peter (tako go-

vori župnik kmetu Petru), ti si kmet. Dobro in rodovitno zemljo imaš... Ta zemlja preživlja tebe in tvojo družino, daje ti celo nekaj priboljška, in svoje otroke boš lahko bolje izobrazil kot marsikdo drugi. Na tej zemlji si zrastel in rad jo imaš. Pa bi ti imel slabo orodje, zanemarjen hlev, malo gnoja, zanič delavce in zemlja bi ti le malo donášala, niti za lastno preživljanje ne. Ali boš ti takoj zemljo preklinjal, jo prodal za slepo ceno, sam pa kot dninar hodil delat od enega kmeta do drugega?

»Mi ne pade v glavo, se otesa Peter. Če je orodje zanič, pa si oskrbim novega, če je hlev zanemarjen, dobim druge dekletke in sam poprimem za delo, ni hudir, da bi dobra zemlja ne nesla, kakor mora, če postavim nanjo prave ljudi...«

»Država sama na sebi, nadaljuje župnik, je kot naša lastna zemlja, ki nas redi in preživlja, na kateri visimo z vso ljubeznijo ter jo gojimo, obdelujemo in negujemo, zato da si na njej ustvarimo svoj dom. Kakor pa najbogatejša, najrodovitnejša in najlepša zemlja lahko sestradata tiste, ki so na njej in nanjo navezani, če je radi slabih poslov in slabega orodja zadostno ne

obdelaš, ravno tako ti država malo koristi, če imaš v njej slabo upravo...«

»Za državo se moramo potegniti, zakaj naša zemlja je to, naša lastna družina. Država nam je potrebna, da sploh moremo živeti. Kdo pa bo branil moje premoženje pred tatovi in roparji, če ne država... Kdo pa bo še varen življenja, če bi ne bilo močne državne roke. In če bi vsakdo moral le na to misliti, kako bo ohranil sebi življenje in imetje, kje pa bi bila v takem splošnem neredu mogoča kakšna izobrazba, napredek, kje bi mogli dobiti tisoč potrebščin, ki jih vsak dan potrebujemo in pridemo do njih samo, če živimo v urejenih razmerah med seboj. Zato pravim, da se moramo za državo brigati in se potegniti zanjo. Če v mojo družino pridejo ljudje, ki delajo škodo, pasejo lenobo, družino zapeljujejo in celo hišo izkoriščajo, ne bom zato družine razkropil, temveč škodljivce zapodil iz hiše. Slab oče, slab družinski član, ki bi to trpel v hiši.«

»Državna misel nam ni nekaj tujega, vsiljenega, ampak nekaj vrojenega, ker človek brez urejene družbe ne more živeti, razvijati se in napredovati, urejena družba pa je ravno država. Kar pa nam je vrojenega, to je naše, to moramo gojiti in urejevati. Kdor tega ne dela, dela proti naravi, in kdor dela proti naravi, prej ali slej škodo trpi. Čisto nekaj drugega kot država pa je državna uprava. Ta mora biti taka, da se naša državna misel res lahko razvije v splošni blagor. Če pa ni, je pa to tako, kakor če obuješ premajhen in napačen čevelj. Nikamor ne prideš. Naša dolžnost je, da ga sezujemo in napravimo novega, če ne, moramo obležati na mestu in lakote konec vzeti.

Iste misli še podrobneje obravnava »Domoljub« v 50. št. lanskega leta z nadaljnjim poudarkom, da je treba slabe hlapce pognati z gospodarstva.

Ali niso te »Domoljubove« misli celo v izrazih skoro iste kot Finžgarjeve? Zakaj? Morda zato, ker jih je Finžgar prepisal? Ne! Temveč samo zato, ker je to osnovno, v meso in kri prenešeno mišljenje Slovenske ljudske stranke, katere odlični član je tudi g. Finžgar. Iz tega pa sledi nujno drugo: neizogiben boj proti

hlapcem, ki izkoriščajo našo državo, našo lastno zemljo. Ravno zato, ker nam je tako pri srcu naša lastna država, ravno zato za nobeno še tako vabljuje ceno ne odnehamo od boja proti tistim, ki s svojo sedanjo politiko tirajo državo v gotovo propast. »Slab družinski član, ki bi to (izkoriščanje) trpel v hiši« je zapisal Domoljub in tega se tudi drži.

Ko bi nam ne bilo za državo, temveč za lastne tepe in vplivna mesta — ali nam ni bilo na ponudbo, kot je bilo drugim in so tudi sprejeli, kljub temu, da ravno radi njihove podkupljivosti danes leži naša država težko, težko bolna. Ko bi nam bilo za propast države, kdo bi bil bolj kot mi zadovoljen s sedanjo politiko, ki je grobokop države. Na tihem bi se smejali in roke meli, češ, le tiho, saj gre hitro navzdol. Tako pa vpijemo, tembolj vpijemo in kažemo na rešitev, čim večja je nevarnost.

Zivo se zavedamo, da bi grdo in izdajalsko zanemarjali svojo dolžnost, ko bi molčali k vsemu temu. Hiša začne goreti, ti opaziš, pa se vležeš v travo in si zažvižgaš pesmico, to je salamensko komodo, posebno če si še nagrajen za to, toda ogabno, satansko ogabno. Po tej poti ne gremo za vami, samostojneži in liberalci, nikdar, nikdar, preveč ljubimo svoje ljudstvo, ki je država.

Pa ne bi pisali vsega tega, ko ne bi prišli »Jutro«, »Slov. Narod« in tudi — »Kmetijski list«, hinavsko ne zavili svojih oči proti nebu ter povzdignili svarilen glas: Klerikalci, vaš odlični mož vas pozivlja, da se izjavite za državo. Zadnji memento! Poboljšajte se!

Ni ogabnejšega na svetu kakor če oderuh priporoča ljudem usmiljenje, goščuf pravičnost, lažnik resnicoljubnost. Sedaj vladajoče stranke so spravile našo državo v položaj, iz katerega skoro ni izhoda. Vse gre navzdol: gospodarstvo, valuta, železnice, ugled na zunaj, navzgor gredo samo davki. In pri teh vladajočih strankah so tudi liberalci in samostojneži: hlapci, ki zanemarjajo in izkoriščajo zase državni grunt, našo zemljo, naš dom. Tega se zavedamo vsi Slovenci, vsi Hrvati in več kot polovica Srbov. In sedaj pridejo ti malovredni škodljivci hlapci in nam kličejo: ne bodite zoper državo, slušajte klic svojega odličnega pristaša. Ali res mislite, da bode na ta način skrili svoje sramotne nagoto? Ali res mislite, da bode na ta način zavezali nam jezik, da ne bi kričali, da hiša gori. Ali res mislite, da nas boste na ta način prisilili molčati h grehu, ki ga vi delate nad našo državo?

Naša pot gre trdo in odločno naprej. Gre za našo državo in to bomo skušali vseliti, v kolikor bo v naši moči.

(Bagorodna gospa J.: sprejmite obenem to kot odgovor na svoje pismo, češ da je »Domoljub« protidržaven.)

Položaj. Trezna srbska sodba.

Nesrečni centralizem je pripeljal razmerje med posameznimi plemei v naši državi do najvišje napetosti. Belgrajska zlahta je struno do skrajnosti napela in dalje ne

ame več iti, če hočemo, da se ne razleti. Hrvati se vedno bolj oklepajo Radića ne toliko radi tega, kakor da bi on imel kakšen jasen določeni politični program, temveč veliko bolj radi tega ker gre proti nadvladi srbskega plemena. Hrvatstvu je zavoljo tega Radić napolbog in nobena sila ni tako močna, da bi to mišljenje zgrda ohladila. — Na drugi strani pa tudi med Slovenci in Belgradom postajajo razmere vsak dan bolj nepriazne. Misel avtonomije se danes zdi že tudi tistim Slovincem, ki so bili pred letom dni še navdušeni centralisti, edini izhod iz tega neprijetnega položaja. Medsebojno zaupanje vseh treh plemen je v državi docela izginilo, druge države to vidijo ter majojo z glavo. Posledica: padanje valute, porazi v zunanji politiki.

Nič manj kot centralizem pa je tega napetega položaja, ki nam v vsakem oziru prinaša škodo, kriv Radić. Ko bi on prišel v Belgrad, bi bila taka vlada nemogoča. Če bi se centralizem morda sprejel, izvajal bi se že davno ne, danes pa ravno vedno huješe izvajanje centralizma poraja vedno hujsi odpor.

Zdi se, da stojimo na višku. Tako ne more iti več dalje in se mora nekaj zgoditi. Takih norcev, ki danes z Pribičevićem še trdijo, da hrvaškega in slovenskega vprašanja ni, da je centralizem izvršljiv in najboljši, jih celo med Srbi ni več dosti. Za centralizem so vneti edino še samostojneži in slovenski liberalci, ker je edinole centralizem njihova rešitev; to jih ne briga, če obenem pri tem država propada.

Med Srbi se tudi na najvišjih mestih vedno bolj uveljavlja prepričanje, da je centralizem doživel popola polom in da bo treba previdno okreniti.

Seveda je pa vse od tega odvisno, kako okreniti. Nekateri belgrajski krogi govore in pišejo, Hrvati, če sočejo z nami, naj idejo. Toda računati morejo samo na tri čiste hrvaške županije. Vse ostalo je po belgrajskem mnenju srbsko: Dalmacija, Bosna, Hercegovina, Slavonija, Vojvodina. Na to naj nikar ne računajo. Kaj sledi iz tega? Mala Hrvatska, republika morda z Radićem na čelu. Vse drugo pa bo — Velika Srbija s Slovenije vred. Za Slovence še slabše. Zdi se, da je Radić zadovoljen s tem. Toda če že na Slovence ne misli, kaj bodo drugi Hrvatje rekli v Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, Slavoniji?

Zato Radićeve politike Slovinci ne moremo delati, ker je nam škodljiva, škodljiva vsem ostalim Hrvatom, škodljiva celo Mali Hrvatski sami, ki v svojem malem obsegu ne bo ničesar pomenila. V Veliki Srbiji pa bi ostalo veliko število Hrvatov, Slovencev in drugih narodov, da bi bilo vedno vreme, država bi hirala na notranjih bojih in pri tem krvavela. Zato je ta recept nekaterih belgrajskih krogov in Radićev skrajno pogrešen.

Drugi pravijo: Dobro, Hrvatje dobijo izjemno stališče. In mi? To pa je stvar dogovora. Gotovo pa ne tega kot Hrvatje.

Na to seveda mi ne gremo, ker je skoro isto kot prvo. Če dobijo Hrvatje izjemno stališče v državi, zahtevamo mi zase isto in zahtevamo isto za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo itd.

Gotovo pa je, da je danes slovenske vprašanje ravnotako pereče kot hrvaško in če mislijo gotovi politiki v Belgradu, da bo z resitvijo hrvaškega vprašanja država ozdravljena, se bridko motijo. Zato pa čimprej se vse temeljito reši v smislu želja posameznih plemen, tem preje bo država ozdravela. In ko bo država zdrava, bo tudi njeno ogromno naravno bogastvo prišlo v veljavo.

Zanimivo je, da se med Srbi vedno bolj pojavljajo glasovi, da je edina rešitev države avtonomija.

Srbski politik Radosavljević-Bdin je spisal te dni knjižico z naslovom: Za i protiv. V knjižici razvija te-le misli: Dejstvo je, da Hrvati, Slovenci in muslimani še s celo množico drugih državljanov, tvorijo večino tistih, ki so s sedanjo vlado ustave nezadovoljni in ljuti nasprotniki centralizma. Tega destva ne moremo utati tudi s silo ga ne bomo ubili. Sila bi rodila samo še hujsi odpor. Sedanje ustavo smo dobili samo potom dolgotrajnih pogajanj in odkupovanj. A namesto centralizma smo dosegli baš nasprotno. Nekega dne bomo doživeli zagrebški centralizem, po Zagrebu bo nastalo novo vrenje duhov, neva pogajanja in odkupovanja in doživevi bomo ljubljanski centralizem.

Ali je ta politika odkupovanja dobra? Dobra, če se ne misli pri njej ostati, usodopolna, če se misli pri njej ostati ali če se spleh nič ne misli.

Mi centralisti tvorimo manjšino. Manjšina pa še nikdar ni parlamentarnim potom ustvarila večino. Samo na dva načina je to mogoče. Ali s silo ali z avtonomije. Sedaj igramo premenjene vloge. Hrvati in Slovenci (?) so zapustili narodno skupščino in s tem so samo nam koristili. Zakaž je pridejo vsi proticentralisti v narodno skupščino, imajo večino in z istim orožjem, ki smo ga jim mi skovali (s centralizmom) bi nam vladali. Na drugi strani pa mi igramo v prilog Hrvatom in Slovincem, ker se držimo parlamentarnosti in sedanje ustave, ki sta najboljša sredstvo, da pridejo Hrvatje, Slovenci, muslimani in še drugi, ki nas s nami, do večine.

Zato je edina pametna pot za nas Srbe, če hočemo večino obdržati: dajmo Slovincem in Hrvatom avtonomije.

Pisatelj dalje popisuje, kako so edinole one države cvetele, kjer je bila široka avtonomija, navaja severnoameriške države, Nemčije; države pa, ki so bile centralistične, so se vse odrekle centralizmu ali pa so propadle.

»Vse, prošlost in sedanjost, nas učijo, da se že enkrat znebimo staroverske modrosti o edinozveličavnosti centralizma, kateri se niti za kratek čas ne more zavesti brez sile, še manj ustavnim in parlamentarnim potom, kaj še le pri nas, ko ga hoče izvesti manjšina na račun večine.«

»Zakaj torej modrovati o blagodejnosti centralizma, zakaj milijonkrat ponavljati kar se ponavlja od pamtiveka in vedno kot škodljivo propada?«

»Manje zlo za nas (Srbe) je avtonomija, posebno v tem položaju, v katerem smo mi Srbi v manjšini in v katerem bo večina hrvaška, slovenska itd. zelo lahko in hitro ustavnim in parlamentarnim potom hrvaške

vala to, kar hoče. Razlika bo samo ta, da moremo danes utrditi temelje za državno edinstvo, a pozneje, ko bo nasprotna večina izvojevala to, kar hoče, in ko bo ona nam zapovedovala, bo to drugače.

»Imamo dovolj razlogov, da verujemo, da visoka inteligenca Hrvatov in Slovencev dobro zna ceniti koristi državnega edinstva in bratske sloge, drugače bi se jim ponovno zopet vrgel na vrat tu jarm.«

»Neumno je misliti, da se bodo Hrvati in Slovenci posrbili. (O poedinih ni govora, temveč o celem rodu.) Nismo bili v stanju posrbiti niti onega malega števila Rumunov, pa hočemo Hrvate in Slovence

Bojazen, da se bodo Hrvati in Slovenci, če dobe avtonomijo, odtrgali od države, nima podlage. Taka misel predpostavlja drugo: da so Hrvati in Slovenci izgubili pamet. To pa ni in ne bo. Visoka, zlati pametna politična kultura hrvatske in slovenske inteligence, izključuje, o tem sem trdno prepričan, vsako misel o tem.«

»V avtonomijah bi se življenje bujno razvilo v vseh smereh, in to je pogoj napredku. Brez tega ni napredka.«

»Sicer pa so se danes razmere tako zasukale, da se izhod iz tega labirinta mora kako nafti, ali s silo ali z avtonomijami. Tako ne more več ostati. In zopet pravim: Jaz sem za avtonomije s potrebnimi garancijami za državno edinstvo.«

Bog ve, ali je ta Srb tudi »protidraven«?

Klic propadajočih.

(Z dežele.)

Slovenski kmetje ne moremo več mirno gledati svojega propada, ki se tako naglo približuje. Tudi napol mrtvi se zgane, ako se mu močnejše zategno zadruga.

Čujte obupni glas kmeta, čujte tam v Belgradu Vi, ki ste postavljeni varovati in podpirati kmetijski stan, poslušajte Vi g. minister Pucelj, spolnite nam vsaj desetinko, kar ste obljubili takrat, ko ste bili izvoljeni poslancem.

Mi poginjamo v pomanjkanju in dolgovih vkljub našemu naporu in prizadevanju za obstanek.

Z bridkim nasmehom smo pred kratkim čitali neki strokovni kmetijski časnik, v kojem se priporoča: »Kmetje, naročajte, kupujte otrobe, krmilno moko, tropine, umetna gnojila itd. Živina gloje les, ker se ji ne pokladajo močna krmila. Travniki so silno potrebni umetnih gnojil.« Tako in enako se priporoča v dotičnem listu. Gospodje tam gori, mar menite, da je slovenski kmet res tako zabit, da bi ne vedel za ta nedostatek ali za te potrebe?

Ganite se Vi g. minister Pucelj, spolnite nam obljube, posredujte, da bomo zamogli nakupiti, kar mogoče po nizki ceni močnih krmil za našo zapuščeno živino, naj bi država izdala vsaj polovično podporo za nakup umetnih gnojil in močnih krmil.

Poglejmo razmere. Pred vojno je bila cena kajnitu 5 K 50 v., danes stane isti 200 kron. Kalijeva sol je stala pred vojno 12 K za 100 kg, danes stane ista 400 K. Podobno je z lanenimi tropinami, klajnim apnom

itd. Otrobi so veljali pred vojno 10 K za 100 kg, danes stanejo od sedem do devet sto kron.

In cena živine. Pred vojno je bila cena živini najmanj 100 K za 100 kg, danes je cena od 800, pri najlepši debeli živini največ 2000 K za 100 kg.

Primerjaje cene krmil in gnojil bi morala biti cena živine danes najmanj 8000 za 100 kg. Kolika razlika pred vojno in sedaj?

Kmet naj plača za vsak krajecar eno krono in še več, kar ima pa on naprodaj, bi moral prodajati napol zastonj.

Mi kmetje nismo zakrivali tega. Sedaj v takih razmerah ne zmoremo za nakup umetnih gnojil in krmil. Naša živinoreja hira, propada, naši travniki so zapuščeni. V strahu čakamo konca, ki je pred durmi.

Vsa strokovna predavanja ne vlečejo kmeta, vse učene pisarije ne bodo pomagale kmetu do boljšega obstanka, ako se ne zganete tam gori in ne izposlujete zdatne pomoči.

Prozimo Vas g. poslanec-minister, nujne pomoči.

Mnogo prizadetih kmetov.

V zaščito naših vojakov.

Poslanec Anton Sušnik je stavil 28. januarja na vojnega ministra sledeči upit:

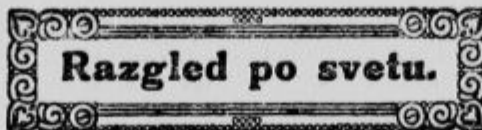
Slovenski rekruti, ki so morali letos za božič k vojakom, so se vozili cel teden v nezakurjenih vagonih, tako da so se mnogi prehladili in zboleli. Ko so prispeli na določena mesta v vojašnico, so morali biti tri tedne v nezakurjenih sobah. V vojašnicah vlada velikanška nesnaga, tako da so vojaki že polni uši. Spati morajo po dva ali celo po trije na eni postelji. Obloka in obutev je nezadostna. Ker morajo biti vojaki v hudi zimi po ves dan na mrazu, so vsi v nevarnosti, da ozebejo in zbolijo. Pritožujejo se, da se z njimi slabo ravna, da jih celo pretepajo brez vzroka, da jih žalijo in preklinjajo z najgršimi kletvami, dalje da je hrana neprimerna in slaba, tako da jih je že mnogo bolnih. Ko je bil katoliški božič, niso smeli praznovati; niti v cerkev jih niso pustili.

Tako in enake pritožbe mi prihajajo iz raznih krajev Srbije, iz Mostara in od 40. pešpolka. Zato vprašam gospoda ministra.

1. Kaj hoče ukreniti, da se bo s slovenskimi vojaki postopalo pravično in po zakonu?

2. Ali hoče gospod minister takoj odrediti strogo preiskavo in odpraviti vse te nedostatke?

Prosim pismeni odgovor.

BORBA ZA VERONAUK.

V Italiji odlečajo občine, ali naj se krščanski nauk poučuje v šoli ali ne. V Milanu so debili občine v roke socialisti. Prva njihova skrb je bila, da odpravijo veronauk iz šol. Toda katolici ne se uprli in takoj nabrali 27.000 podpisov za to, da se veronauk še dalje poučuje. Toda socialisti

so še naprej vztrajali z izgovorom, da ni denarja. Katolici pa so takoj začeli zbirko in vbrali toliko, da plačajo lahko 100 katechetov. Na to so se socialisti vdali.

KATOLIŠKA CERKEV NA ANGLEŠKEM.

Angleški katolici zelo pridno delajo. Uspeh je, da se vedno več krivovercev vrača v katoliško cerkev. Dočim se je 1. 1919 spreobrnilo 10.592 oseb, je znašalo število spreobrnenec v 1. 1921 12.621. Katoliških srednjih šol imajo 431, ljudskih šol 1196. Iz tega se vidi, da angleški katolici prav posebno skrbje za vzgojo katoliške inteligence. Zavedajo se, da je močna in številna katoliška inteligenca največja opora katoliškemu mišljenju in življenju. V celem angleškem ozemlju v vseh delih sveta je dosedaj dobrih 14 milijonov katolčanov in 435 milijonov nekatolčanov. Žetev še vedno ogromna. — Tudi v Avstraliji katoliška Cerkev zelo napreduje. Ko so pred par meseci obhajali v mestu Sidnej stoletnico katoliške stolnice, je govoril tamošnji škof med drugimi tole: Pred 100 leti so v Avstraliji prezanjali katoliško Cerkev; takrat v celi Avstraliji ni bilo niti ene katoliške cerkve, v celi Avstraliji en sam katoliški duhovnik. Danes šteje Avstralija in Nova Zelandija več kot 1.200.000 katolčanov, 9 nadškofov in 19 škofov. Cerkva 2200, duhovnikov 1600, 16.000 katoliških šol.

KRIZEV POT RUSKIH OTROK.

Neki časopis boljševiške vlade opisuje grozno bedo ruskih otrok. Otroci umirajo od gladi in mraza. Starši so oroke zapustili, ker ne morejo zanje več skrbeti in otroci v velikih skupinah hodijo od kraja do kraja ter prosijo miloščine. Mnogo otrok se preživlja s tatvino, malo deklice se pa že prodajajo vojakom za kosček kruha. V vseh, kamor pride taka velika skupina prosečih otrok, zavladajo strah. Vsem je hudo, a nihče jim ne more pomagati. Roma'o proti jugu, ker upajo, da se tam najede in ogrejejo. Mnogi pa od dneva do dneva rastejo. Da se to preseljevanje prepreči, je odredila vlada, da vojaštvo goni oroke nazaj. A otroci se večkrat spuste z vojaki v krvav boj.

Vlada sluša pomagati kolikor mogoče gladujočim otrokom. Ustanavlja otroške domove, a žal njih število niti malo ne zadoštuje. Oni otroci, ki ne dobijo prostora v domovih, stoje pred vrati in pojo komunistične pesmi v upanju, da s temi pesmimi vzbudijo usmiljenje boljševiških oblasti. Po noči spe otroci po hodnikih in odprtih ulicah.

A tudi usoda onih otrok, ki so v domovih, je žalostna. Otroci spe na golih tleh ali na strani, ki je polna najrazličnejše glazni, ki stroke dobesedno mori. Poleg tega je hud mraz. Otroci so vsi polni ozeblin, ran in uši. Ponoči, ko se bolečine bolj čutijo, deca kar tuli. Leta 1920 je neki deček zmorel radi uši. V začeku jih je pobijal in jedel, ker je bil lačen, toda uši je bilo toliko, da se deček ni mogel več bosti in je zblaznel.

Otroci potrebujejo obleke in obutev. Toda tega v Rusiji ni. V 1. 1920 je na vsakega otroka namesto 11 metrov obljubljenega sukna prišlo 30 cm, na 29 otrok en zavitek sukanca, na 59 en par čevljev, na 3124 ena pokrivalo. V Oreški guberniji je prišlo par čevljev na 5000 otrok.

Deca umira od gladi. Dnevno dobi vsak otrok 100 gramov slabega kruha in malo zmrzlega sadja. Boljševiški uradniki so mnenja, da bi bilo bolje vso to dečo postreliti kakor jo pustiti polagoma umirati. Med otroci je zavladala strašna pokvarjenost. Dečki igrajo, krađejo in pijejo žganje, a male deklice se vdajajo sramotnim dejanjem. Ob nekem požaru v Saratovem starši niso hoteli otrok reševati, češ, da je bolje, da zgore, kot da bi živeli v tej bedi. O kakšni šoli seveda ni govora.

Globoka, pregloboka je čaša bridkosti, ki jo je komunizem nalil ubogemu ruskemu narodu. Spričo tega je naravnost živinska izjava, katero je podal jugoslovanski poslanik Spalajković in o kateri smo poročali že zadnjič: »Bolje je, da umre 20 milijonov Rusov od lakote kot pa da bi pomagal boljševiški vladi.« Ali je Spalajković pozabil, da je srbski narod tudi hodil skoro isto težavno pot čez balkanske gore in da je takrat klical na pomoč in jo tudi dobival. Ali se nas ne polašča bojazen, da bo radi takih zverinsko-neusmiljenih besedi zastopnika naše vlade tudi nas Bog kaznoval z enako kaznjivo?

ČESKOSLOVASKA.

Češki državni proračun izkazuje 60 milijonov kron za verstvo in sicer za katoliške 42 mil.

djonov, za protestante 9 milijonov, za pravoslavne 1 milijona, ostala za druge veroizpoveda. Za narodno cerkev ni naloženo ničesar. Češka svobodno-miselna vlada je — kakor videti — precej praktičnejša kakor naša.

NEMSKI ZELEZNICARJI STAVKAJO.

Nemški železnice so stopili v štrajk, ker zahtevajo višje plače. Vlada je podvzela proti njim

ostre odredbe. Zaplenila je ves denar njihovih organizacij ter organizirala službo prostovoljcev. Uradnikom je vlada ostro zagrozila s kaznijo, če bi pomagali štrajkujočim. Stavkajo samo vlakovodje, le v področju berlinskega ravnateljstva povtara ves promet kakor se poruča, je došlo med vlado in železnice do sporazuma, vsled tega je stavkovni odbor izdal proglas, naj se delo zopet začne.

Gospodarski obzornik.

Prizanašajte nam s takimi pomočmi.

Neka Kmetška zveza je naznanila na tajništvo Jugoslov. kmetške zveze, da kmetje ne dobijo tiskovin za napoved dohodnine razen če sami pridejo ponje na davčno oblast in še v tem slučaju samo eno. Da je nemogoče kmetom v tem snegu in tej daljavi hoditi vsakemu posebej na davčno oblast po tiskovine, je več kot jasno. Zato je Kmetška zveza sama izdelala vzorec za napoved dohodnine in ga nam poslala češ naj ga natisnemo, da bo tudi drugim dobrodošel in jim prihranil nepotrebno in dolgo pot.

Praden pa smo mi tisti vzorec objavili, se je šel član našega uredništva za vsak slučaj osebno poučiti na finančno delegacijo, če se mora dohodnina napovedati samo na tiskovinah izdanih od davčne oblasti. Odgovorilo se mu je, da se lahko veljavno napove tudi brez tiskovine. To je bil dovolj jasan odgovor. In res, vzorec, kakor ga je sestavila Kmetška zveza v dotičnem kraju, smo natisnili.

Mnogi kmetje so se poslužili tega vzorca in po njem napovedali dohodnino. Novo-meška davčna oblast pa je odgovorila na neko tako napoved takole: Napoved ni pravilna, ker ni izpolnjena na predpisanem obrazcu. Vabite se tedaj, da vporabivši priloženi obrazec v 8 dneh (pod izogibom posledic § 205 zakona o osebni dohodnini) vpošiljete semkaj pravilno napoved. Zneski so vpisati v kronah, ne pa v dinarjih! Davčno okrajno oblastvo v Novem mestu.

Posestnik nam je poslal to napoved z vprašanjem, kaj je s to zadevo. Naš član se je šel takoj pritožiti na finančno delegacijo. Toda tu mu povedo, da ima okrajna davčna oblast v Novem mestu prav in da se napovedi, ki niso napisane na običajnih tiskovinah, neveljavne. Na ugovor, da se je povedalo pred 14 dnevi na istem mestu ravno nasprotno mnenje, so se pri finančni delegaciji izjavili, da je bila to pomota.

Dobro! Pomota se vsakomur lahko pripeti, toda ta pomota bi marsikoga lahko zelo drago stala. K sreči je ro' za napoved dohodnine podaljšan do konca februarja in vsi, ki so vložili napoved dohodnine brez tiskovine, naj znova vložijo na predpisanih tiskovinah do konca februarja, prejšnja napoved naj kot zmotno prekličijo. Napoved naj se pošlje rekomandirano.

Ko se je član našega uredništva istotam pritožil, da davčna oblastva nebejo izročati tiskovin več kot eno, se mu je reklo, da radi draginje štedijo s papirjem, da pa

lahko župan vzame za več skupaj, če napiše davčni oblasti imena onih, ki zahtevajo tiskovine.

Ne razumljivo pa je, da se zahteva napoved v kronah in ne v dinarjih. V vse urade je vpeljana in zapovedana dinarska veljavna, tu pa se naenkrat spomnijo zopet krona, ker je menda tudi proračun sestavljen deloma v kronah, deloma v dinarjih. Čemu pa potem ukazujejo dinarsko veljavo, če je niti sami ne drže. Ali ni potem čuda, da naredba pobija naredbo in končno niti uradniki ne vedo, kakšnih navodil na se drže. Brezmejna brezglavost. Sicer nam je kronsko računanje veliko lažje, in kar ostane, naj radi nas, toda če se naredbe dajejo, naj tudi drže.

Takih pomoči pa si ne želimo nič več, davčne oblasti pa naj z napovedi obremenjenem razglasom o napovedi dohodnine natančno razglase, da so predpisane tiskovine edino veljavne, da ne bo nepotrebnih pisarij. Tiskovine pa naj bodo lahko na razpolago. Štedenje je pametna reč, toda štediti naj začnejo najprej drugod, se bo veliko bolj izplačalo.

Kako lahko nadziramo davčne predpise.

Tukajšnja delegacija ministrstva finance je vpeljala posebno novost, ki omogoča poljubno kontrolo glede davčnih predpisov in vplačil. Davkoplačevalci, ki se hočejo prepričati, ali je davčni urad pravilno kontroliral davčne predpise in davčna vplačila, naj vložijo pri dotičnem davčnem uradu prošnjo, da se jim izda popoln izpisek iz kontne knjige tega davčnega urada.

Prošnjo je kolkovati s 5 dinarji. Stranka dobi na to na posebni tiskovini obvestilo, kake predpise na davkih ima pri dotičnem davčnem uradu, kolika so bila posamezna vplačila na davkih in koliko znaša začetni in končni zaostanek na davkih.

Predpisi na državnih davkih in na vseh dokladah so na tej tiskovini izkazani v višini končnoveljavne odmere davka ali pa, ako davčna oblast davka ni še za dotično leto končnoveljavno predpisala, v višini zadnje končnoveljavne davčne odmere (provizorični predpis davkov v višini zadnjega končnoveljavnega davčnega predpisa v smislu zakona z dne 9. marca 1870, drž. zak. št. 23). Slično velja tudi za vse doklade.

Ako dobi stranka tak izpisek iz davčne kontne knjige, tedaj lahko kontrolira davčne predpise in svoja davčna vplačila. Davčne predpise kontrolira na podlagi za-

devnih plačilnih nalogov, katere je prejela od davčne oblasti. Davčna vplačila pa pregleda na podlagi svojih zapiskov in vplačilnih potrdil.

Svetovati je, da se za take izpiske iz kontne knjige zaprosi posebno začetkom leta 1922. Kdor ima tak izpisek po stanju z dne 31. decembra 1921, lahko v teku leta 1922. poljubno sam nadzira svoje davčne predpise in vplačila.

To nam omogoča tudi, da vsakokrat ugotovimo, koliko se naj plača na davkih ob onih rokih, ko zapadejo razni davki v plačilo, to je dne 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra. (Fin. zak. za leto 1921. Uradni list št. 90,240 z dne 2. avgusta 1921.)

Posebno slednje je velike važnosti, ker znašajo zamudne obresti 6 odstotkov in opominjevalni stroški 4 K od vsakih 100 K davčnega zaostanka.

Kako se gospodari z našim denarjem!

Eno najsramotnejših poglavij v gospodarstvu vladnih strank je tista znana ladja raznih potrebščin, ki jih je kupil še dr. Korošec kot minister za prehrano.

Stvar je bila tale: Ameriška tvrdka Savezniško Udruženje za inostransko trgovino je ponudila začetkom leta 1919 celo ladijo raznovrstnega blaga za nakup. Ker je bilo takrat v državi vseobče pomanjkanje živil in raznih drugih potrebščin, je ministrski svet sklenil kupiti ladjo blaga. Sklenili so to z glasom dr. Korošca še zastopniki demokratov, radikalov in socialistov, dr. Korošec kot minister prehrane, naj pa to izvrši.

Blago se je po komisiji, sestavljeni iz odposlancev belgrajske trgovske komore, iz zastopnikov belgrajskih trgovcev in po zastopnikih strokovnih uradnikih ministrstva pregledalo in se priporočilo v nakup. Na to je bila kupnina dne 13. maja 1919 sklenjena. Ladja se je iztovorila, blago pa spravilo v solunske magacine ter se začel organizirati prevoz in prodaja.

Kmalu na to je padlo prvo Protičevovo ministrstvo, z njim tudi dr. Korošec. Prišli so na vladno demokracijo in socialisti. Ministri-nasledniki so popolnoma zanemarili ameriško robo, niso se brigali ne za ohranitev magacinov, ne za prevoz, tako da se je mnogo robe že v Solunu vsled nemarnosti demokratsko-socialistične vlade pokvarilo. Kar se ni pokvarilo v Solunu, mnogo od tega se je pokvarilo pri prevozu v Beograd, kjer se je blago zopet skrajno nemarno spravilo.

Dr. Kumanudi je v seji dne 25. januarja izjavil, da je država pri ameriški robi pretrpela veliko škodo. Razumljivo. Zskaj socialistični minister prehrane ki je prišel za dr. Korošcem se za blago ni več menil in tako se ga je mnogo pokvarilo, druga velikanska krivda pa je, da blaga liberalna vlada ni ob določenem roku plačala in ga še do danes ni. Takrat, ko je kupil dr. Korošec ameriško robo, je stal 1 dolar 6-7 dinarjev, danes seveda je ta odnos drugačen, 1 dolar okoli 75 dinarjev.

Blago je bilo, ko se je kupilo, zelo solidno in že takrat za polovico cenejša

nego slabše blago pri belgrajskih trgovcih. Ladja se je morala cela kupiti, zato se je moralo kupiti tudi pet zabojev kart, katere pa je tvrdka pozneje prostovoljno vzela nazaj. Druga razkošnega blaga ni bilo. Med bluzami ni bilo ne ene svilene ali spleh luksuzne (razkošne). Sicer pa je bluzna menda tudi potrebno in pošteno oblačilo. Ribnikarjevih »naramnic« tudi ni bilo vmes, ravnotake ne nobenega modrca, parfuma ali kaj bodi sličnega. Čevlji so bili moški, ženski in deški, seveda tudi same potrebne blago, o »atlasovih čevljčkih« kajpada nobenega duha in sluha, takega blaga ni bilo v ladji.

Ako bi se demokrati in socialisti leta 1919. brigali za ameriško blago in ga res spoznali za manj vrednega, lahko bi ga še isto leto prodali z dobičkom. Kajti Udruženje je ministarstvu prehrane ponudilo, da robe vzame nazaj »za 25% dražje od cene, po kateri smo jih državi prodali, obenem plačamo državi vse stroške, ki jih je imela od onega dne, ko smo jih državi prodali«.

Ako se torej bili demokrati in socialisti prepričani, da je kupljeno blago manj vredno in da je država res oškodovana, imeli se priliko da ji pribavijo 25% dobička. Tudi tega niso hoteli storiti, ampak s svoje nemarnostjo upropastili blago in odbili 25% dobiček. Ko bi ostal dr. Korosec minister, bi prišli poceni do dobrega in trpežnega blaga, tako pa: Bog se usmilil in tako vlado zagovarjajo in podpirajo samostojneži. »Kmetijski list«, ki mu je ta škandal z ameriško ladjo dobro znan, bi rad zakril to stvaroto svojih prijateljev in zato poliva goida gnojnice na dr. Koroseca.

Žitni trg.

Pretekli teden so rastle cene naprej. Kakor se vidi, se bo nadaljevalo povpraševanje za blagu. Tej podražitvi žita je vzrok splošna podražitev žita na svetu. Naj omenimo, da je tudi ameriško žito znatno poskočilo v ceni. Zelo veliko povpraševanje je pri nas po moki, koruzi, ovsu in pšenici. Po pšenici zelo povprašujejo mlinci iz Vojvodine, dočim kupujejo mlinci iz krajev, kjer ne pridelajo dovolj žita, rajši gotovo moko, ker jim to bolj prija glede cene, kakor pa da kupijo pšenico in jo zmeljejo. Cene koruzi so stalne. Novi koruzi se cene vedno bolj izenčujejo s cenami stare koruze, ker kakovost, v prvi vrsti glede suhote, postaja enaka. Nova koruza je popolnoma zdrava in zelo dobre kakovosti.

V preteklem tednu so bile v Zagrebu naslednje cene za 100 kg z vrečami:

moka št. 0	2280 do 3000 K;
moka št. 2	2180 do 2200 K;
moka št. 6	1950 do 1980 K;
oves	1160 do 1180 K;
koruza	1280 do 1300 K;
pšenica	1650 do 1680 K;
ječmen	1260 do 1320 K;
rž	1420 do 1450 K.

Nadalje se je trgovalo tudi s semeni, n. pr. laneno seme 22 K, bučne pečke 21 K 80 vin., rdeča detelja 100 do 130 K, lučerna 100 K za 1 kg.

Pripomniti pa se zjora, da danes cene v Vojvodini ne odgovarjajo cenam v Zagrebu, ako odbijemo stroške za prevoz iz Vojvodine v Zagreb.

V Bački so sledeče cene: pšenica 15 K 50 vin.; koruza 11 K 70 vin.; oves 9 K 60 vin.; moka št. 0 21 K; moka št. 2 20 K; moka št. 6 19 K; mekinje 7 K 80 vin.; žive svinje 42 K; mast 70 do 71 K, vse za 1 kg.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	30. jan.	3. febr.	6. febr.
	K v	K v	K v
ameriški dolar	500	503 50	298
avstrijska krona	—	—	—
češkoslovaška krona	—	—	—
angleški funt	1500	—	—
francoski frank	—	—	—
italijanska lira	13 50	14 06	13 95
bolgarski lev	1 92	2 20	—
carski rubel	— 25	— 22	—
grška drachma	—	—	—
nemška marka	1 50	1 50	1 51
rumunski lei	2 13	2 32	—
sv carski frank	—	—	—
poljska marka	—	—	—
mažarska krona	— 44	—	—

g 600 milijonov kron moramo v letšnjem letu plačati obresti za naš dolg na Francoskem.

g Na nemških novih bankovcih bodo vpeljali trgovske inserate in reklame. Na ta način bo nemška finančna uprava pokrila vse stroške za tiskanje bankovcev. Vsekakor zelo pametna misel!

g Dolg Češkoslovaške. Po poročilu češkoslovaškega finančnega ministra ima Češkoslovaška notranjega dolga 9827 milijonov češkoslovaških kron, v inozemstvu pa 23.362 milijonov češkoslovaških kron.

g Zlata zaloga češkoslovaške republike je vredna 1121 milijonov češkoslovaških kron.

g Kovane novce je uvedla Čehoslovaška.

g Avstrijsko posojilo. Avstrijska republika dobi na Češkem posojilo v znesku 500 milijonov češkoslovaških kron, na Francoskem pa 55 milijonov frankov.

g Reška država je dobila v Italiji 250 milijonov lir posojila. V kritje tega posojila je zastavila reška država vse premičnine in nepremičnine, svoje pravice in vse dohodke, ki jih ima Reka. Reška država se je na ta način popolnoma izročila Italiji.

DAVKI.

g Vsi, ki imate dolžnost napovedati dohodninski davek, preberite zgorajšnji članek: S takimi pomotami nam prizanašajte! Za napoved dohodninskega davka se morate poslužiti predpisane tiskovine, ki jo dobite pri davčni oblasti. Napoved je v kronah, ne v dinarih.

g Podaljšan rok za odmero dohodninskega davka. Na posredovanje g. posl. dr. Hohnjeca je minister financija Kumandni podaljšal rok za napoved stroškov in dohodkov za odmero dohodninskega davka, do konca meseca februarja.

g Posvetovanja glede našega bodočega zakona o direktnih davkih so se pričelo

la 2. t. m. v finančnem ministarstvu. Teh posvetovanj se udeležujejo strokovnjaki in zastopniki naših vseučilišč. O tej zadevi bomo poročali, seveda, če bomo le kolikaj zvedeli.

CENE.

g Ljubljanski trg. Meso ne primanjkuje. Goveje meso prve vrste 38 do 42 K, na trgu po večini 34 do 36 K ter 28 do 30 K. Telečje meso 40 K, svinjsko meso 46 K, hrbet brez priklade 60 K. Slanine je dovolj po ceni 74 do 80 K za 1 kg; mast 85 K 1 kg. Mleko liter 10 K, surovo maslo 140 K, čajno maslo 180 K. Jaje na trgu zopet primanjkuje; plačujejo jih po 8 do 9 K komad. Mestna aprovizacija razprodaja jaja po 6 K komad. Sadje na trgu ima sedaj sledeče cene: jabolka 18 do 24 kron za 1 kg, oranže 4 K za komad. Mlevski izdelki slone na ceni 24 K z. moko št. 0, najslabša črna moka 17.50 K, ječprenj 20 K, otrobi 8 K, koruzna moka 17 kron, ajdova moka 26 K. Pšenica 17 K 1 kg, rž 13.50 K, ječmen 12.70 K, oves 12.50 K, proso 9 K, koruza 13 K, 12ol 14 do 15 K, leča 37.50 K. Zelenjava ima vsled letošnjega pomanjkanja visoke cene. Čebula 20 K, krompir 6 K, mestna aprovizacija prodaja krompir po 5 K za 1 kg. Specerijsko blago: slabša kava 96 K, kava I vrste 160 K za 1 kg, kristalni sladkor 56 K, v kockah 60 do 62 K, riž od 30 do 44 K po kakovosti, namizno olje 96 K, jedilno olje 84 K, slabša paprika 70 K, boljša 150 K za 1 kg, petrolej 20 K liter, testonine 32 do 36 K.

g Žitne cene doma in na tujem. Po vesteh prejšnjega tedna so bile cene žita sodeče:

V	pšenica	rž	ječmen	oves	koruza
Srbij	370	270	250	250	280
Vojvodina	380	290	250	260	290
Dunaju	390	—	270	270	290
Berlinu	320	260	250	250	270
Pragi	390	—	300	290	300
Antverpih	—	—	290	300	270
New. Jorku	350	—	—	260	200
Argentiniji	290	—	—	—	200

Cene so navedene v dinarjih in za 100 kg.

g Proti podražitvi tobaka. Poslanec SLS Klekl je nastopil v seji finančnega odseka proti novemu povišanju tobačnih cen, posebno onega tobaka, ki ga kadi revnejše ljudstvo. Odsek je Kleklov predlog sprejel. Končno bo sklepal o tem finančni odbor.

g Cene na Dunaju so bile pretekli teden za 1 kg žive teže sledeče: goveja živina I vrste 880—950 K, II vrste 740—850 K, biki 650—840 K, krave 520—860 K, svinje 1400—1550 K. — Žito so plačevali za vsak kilogram: pšenica 280 K, rž 205 do 210 K, oves 270 K, ječmen 240—260 K, koruza 275—280 K, moka št. 0 470—475 K. — Meso stane vsak kilogram: goveje 800 do 1400 K, telečje 875—1550 K, ovčje 800 do 1000 K, svinjsko 1320—1700 K, suho meso 2000—2200 K, surova šunka 2000 do 2400 K, salama 2400 do 2600 K, sveža jaja komad 120—140 K. — Usnje: surove kože 900—930 K, prvovrstni črni boks 1300 do 1350 K za 1 kg. — Kože divjačine: Hsičje kože po 30—35 tisoč kron, kune 150 tisoč kron, krtov 400 K za komad. Cene so navedene v avstrijskih kronah.

PROMET.

g Promet zastaja. Načelnik belgrajske postaje je javil ministrstvu za promet, da so pošle vse zaloge premoga in da bo prisiljen ustaviti ves promet. Po raznih postajah v Srbiji je obtičalo nad 3000 vagonov raznega blaga, ki ga vsled pomanjkanja premoga ne morejo spraviti naprej.

g Železničarji izstopajo iz službe, ker se ne morejo preživljati. Po Hrvaškem so začeli železničarji izvajati odpor v službi (pasivno resistenco), vsled česar imajo vlaki velikansko zamudo.

g Novo povišanje vseh železniških tarifov. V železniškem ministrstvu so pričeli s pripravami za izdelavo novih železniških tarifov za potnike in blago. Sedanje železniške tarife nameravajo zvišati za 30 do 50 odstotkov.

g Vagone iz cementa so vpeljali na Nemškem in so se izkazali za zelo trpežne.

PODJETJA.

g Nova tovarna ogledal v Mariboru. Tvrška »Kristale« je ustanovila v Mariboru tovarno za ogledala in za brušenje stekla.

g Dobrovoljsko banko s sedežem v Zagrebu ustanove naši dobrovoljci.

RAZNO.

g Pomoč po suši in toči prizadetim. Finančni minister dr. Kumanuđi je povedal v narodni skupščini, da je ministrski svet odobril kredit 40 milijonov kron za Hrvaško in Slavonijo, za Črno goru 24 milijonov, za Slovenijo je tudi odrejena »potrebna« vsota. Ministrski svet je poleg tega odobril kredit 16 milijonov kron za nabavo semen, ki se bodo prodajala po lastni ceni in dajala brezplačno onim osebam, ki so trpele vsled toče in suše. — Tako g. minister. Če se bo to res tudi izvršilo, se ne ve. Zakaj v Belgradu ima vremena.

g Kmetijska zbornica. Interesenti se vlnudno vabijo na posvetovanje o pravih okrajnih podružnic pokrajinske kmetijske zbornice, katere bi bilo treba čimprej ustanoviti. Pričakuje se, da se bodo interesenti posvetovanja udeležili v velikem številu in tako omogočili sestavo čimboljših pravil, ki bodo praktičnemu življenju odgovarjala. To posvetovanje se bo vršilo v sredo dne 15. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne v posvetovalnici oddelka za kmetijstvo pokrajinske uprave v Ljubljani, Poljanska cesta, novo poslopje »Marijanišča« v I. nad-tropju.

g Vinarski in sadjarski tečaji. Državna kmetijska šola na Grmu priredi tekom leta 1922 vinarske in sadjarske tečaje in sicer: I. Vinarski tečaji: Dne 15. in 16. februarja: pouk o napravi novih vinogradov in režnji vinske trte. Dne 23. marca: pouk o suhem cepljenju, stratificiranju, vlaganju in saditvi trt. Dne 14. junija: pouk o zelenem cepljenju trt in zatiranju škodljivcev. II. Sadjarski tečaji: Dne 9., 10. in 11. marca: pouk o vzgoji sadnega drevja v drevesnicah, napravi sadovnjakov, oskrbovanju in cepljenju sadnega drevja. Dne 15. junija: pouk o okuliranju sadnega drevja in zatiranju sadnih škodljivcev. Dne 14. in 15. septembra: pouk o uporabi sadja. Pri tečajih poučujeta ravnatelj B. Skalicky in strokovni učitelj Fr. Kalol. Pouk je teore-

tičen in praktičen. Priglasitve sprejema do 14. februarja ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto.

g Naše kmetijsko šolstvo. Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu ima v vseh treh letnikih 52 učencev, vina: La in sadjarska šola v Mariboru ima v dveh letnikih 47 učencev in kmetijska šola v St. Jurju ob južni železnici ima 20 učencev. Na vseh treh šolah je torej skupaj 125 učencev.

g Znanstvene kmetijske šole in sicer pet po številu, namerava ustanoviti država. Naloga teh šol bo v prvi vrsti znanstveno preučevati vse, kar se nanaša na kmetijstvo, a šole v drugi vrsti bodo osrednje točke za delo na praktičnem polju.

g Za gospodinjstva tečaje vlada po deželi veliko zanimanje, predvsem v Savinjski dolini in na Gorenjskem. Gospodinjski tečaji, ki se sedaj vrše, so obilno obiskani.

g Jubilejna kmetijska razstava v Zagrebu leta 1923. Hrvatsko gospodarsko društvo v Zagrebu je o priliki proslave 80 letnice obstoja tega društva sklenilo prirediti leta 1923. jubilejno kmetijsko razstavo v Zagrebu z namenom, da v prvi vrsti pokaže gospodarski in kulturni napredek hrvatskega kmeta od zadnje jubilejne razstave leta 1891. Na pošto glavne skupščine je pokroviteljstvo te razstave prevzelo Njegovno Veličanstvo kralj Aleksander I. Ta kmetijska razstava obeta biti nekaj posebnega na polju kmetijstva v Jugoslaviji.

g Proti monopolu na vžgalice in sol. Država je prevzela v lastno prodajo vžgalice in sol. Ker se gospodari tako, da kljub vedno višjim cenam vžgalic in soli uprava izkazuje izgubo, so poslanci SLS zahtevali v odseku finančnega odbora, da se ta monopol odpravi. O stvari se bo še razpravljalo.

g Trgovsko pogošbo med Jugoslavijo in Nemčijo je sprejel naš parlament.

g Proti predpustnim norostim. Bavarska vlada je prepovedala vse javne predpustne veselice vsled slabega gospodarskega položaja države. Pri nas pa z malo vrednim denarjem more.

g Rudarska stavka na Češkoslovaškem je izbruhnila. Stavka okoli 135 tisoč rudarjev in sicer zato, ker so jim podjetniki znižali plače.

g Agrarna reforma na Bolgarskem. Bolgarsko sbranje je sprejelo zakon o agrarni reformi. Po tem zakonu ne bo smeli imeti posameznik več kot 4 l. zemljišča, rodbina pa ne več kot 30 ha.

g Brezposelnost v Švici raste. V začetku decembra je bilo v Švici brez dela 80 tisoč delavcev, začetkom januarja pa že 89 tisoč.

Iz Kmetiskih Zvez.

Občni zbor KZ. Že parkrat smo pozvali načelstva posameznih KZ, naj sedaj sklicujejo občne zборе in uredijo kmetisko organizacijo v smislu resolucij, sprejetih na zadnjem občnem zboru. Po večini so se občni zbori že vršili. Le nekatere KZ se ne zgamejo. Pozivamo jih še enkrat, da skličejo svoj občni zbor vsaj do konca mar-

ca. Če se pravočasno naznani, pošlje JKZ na občni zbor svojega poročevalca.

Veliki Podlog. 31. januarja je priredila okrajna KZ za krški okraj velik shod v Velikem Podlogu pri Krškem. Zastopniki vseh občin so se porazgovorili o vseh tekočih političnih in gospodarskih vprašanjih. Zborovanje je bilo izredno zanimivo. KZ za krški okraj gleda lahko s pomenom na svoje dosedanje uspehe. Prepričani pa smo, da bodo zavedni možje, ki se prišli v najslabšem vremenu ure daleč na shod, v prihodnje s pomočjo KZ pomagali kmetiskemu ljudstvu mnogo zlasti pri njegovih gospodarskih samoosvojitvi.

d Občni zbor v Lukovici. Prihodnje nedeljo bo ob 3. uri popoldne v Lukevici pri Bevcu občni zbor Kmetijske zveze. Člane Kmetijske zveze opozarjamo, da bo na občnem zboru predaval mlekarški inštruktor, priznan strokovnjak g. Pevc. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora udeležijo.

Koledarček JKZ. Pozivamo vse one, ki so prevzeli koledarček JKZ v razprodajo, da svoj dolg pri nas v kratkem poravnajo. Želeli bi, da to store že prihodnji teden. Ker hočemo račune zaključiti, moramo imeti pregled, koliko koledarčkov smo v celoti razprodali. — V zalogi imamo še nad 200 koledarčkov. Načelniki JKZ naj poagilirajo pri članih, da bomo še ta zastanek spravili s pota. Koledarček je tako bogat na vsebini in zanimiv, da ga vsem članom JKZ kar najtopleje priporočamo.

Tedenske novice.

Politične.

p Oho, kaj pa to? Za Kuraltom dr. Kukovec! Dr. Kukovec je na shodu v Središču trdil dobesedno tole: »Poslanec Urek je kvečjemu podjeten v kaki javni osornosti nasproti demokratom in v tem, da javno taji, da so žrtvovali naprednjaki stotiseče za kmetisko organizacijo.« Dalje: »Uskok samostojne kmetijske stranke dr. Novačan sedaj brez potrebe očita vodstvu samostojne stranke, da ni odklonila niti lepega prispevka demokratov v gotovem denarju za tisk in agitacijo.« Stvar postaja zanimiva.

p Bivši samostojnež o samostojnih. Posestnik Mahen je priobčil v »Naši vasici« med drugim tudi tole: »Toda dočim smo mi drugi delali, so samostojni prvaki mešetarili in kupčije delali za našim hrbtom. Imeli so zmirom dve lici in dve vesti. Eno lice so imeli za nas »nižje« in nas slepili s svojimi obljubami, drugo lice pa so imeli za g. Pašiča, Hribarja in za vse magnate, od katerih so pričakovali, da bo kaj koristilo. Eno vest so imeli, kadar so prišli med nas, kazali so se nam, da so čisti in pošteni, kazali so se mučenike in boritelje.« Za Staro Pravdo — drugo vest pa so imeli za svoje žepe in za Mamona. Kot izvoljeni poslanci so ti Ureki, Drcfeniki, ti zvitli Mrmolje in Kušarji stopili sicer v zvezo z zemljoradniki, toda ne z ... meonom, da bi delali za »Staro Pravdo«, tem-

reč da bi se po hrbtu naše močne zemljoradniške stranke splazili ložje do svojih ciljev in imeli večjo ceno za vlado kot izdajalci in odpadniki od zemljoradnikov. To smo mi že takrat trdili, ko je bil g. Mahen ravno tako navdušen za samostojneže kot je danes za zemljoradnike.

p *Razmerje med srbskimi zemljoradniki in samostojneži.* »Kmetijski list« vedno pripoveduje, da se bodo vršila še pogajanja med stranko zemljoradnikov in samostojneži. Kuralt, član pripravljalnega odbora za stranko zemljoradnikov v Sloveniji pa izjavlja 10. januarja: Do danes se navzile soglasnemu sklepu zbora zaupnikov SKS še niso vršili med Zvezo Zemljoradnikov in delegati SKS nikakšni razgovori v smislu sklepa in poudarjam, da se tudi vršili ne bodo.

p *Kdo ima prav?* »Kmetijski list« pravi, da samostojna stranka cvete in raste, »Seloc«, glasilo srbskih zemljoradnikov pa piše, da samostojneži pri prihodnjih volitvah niti enega poslanca ne bodo dobili.

p *Častite ustavo.* S tem naslovom pri naša »Kmetijski list« z razprtimi črkami razglas ministra za notranje zadeve, naj se ustava spoštuje z vso natančnostjo, ker je obvezna za vse in vsakogar. Namesto da bi »Kmetijski list« nas opozarjal, naj spoštujemo ustavo, naj naslovi svoj opomin rajši na vlado, v kateri sedi g. Pucelj, naj le-ta spoštuje ustavo. Zakaj v ustavi je rečeno, da je n. pr. službeni jezik tudi slovenski, vladni načrt za ljudske šole ga pa odpravlja, v ustavi je rečeno, da imajo vsi državljani enake osnovne pravice, v proračunu pa vidimo, da morajo Slovenci in Hrvati sorazmerno veliko več plačati in veliko manj dobiti kot naši južni sodržavljani, Srbi in Macedonci plačajo predvojni zemljiški davek, mi štirikrat višjega; v ustavi je rečeno, da uživajo vse veroizpovedi enako podporo, v proračunu je določeno za pravoslavno vero razmeroma 11krat več kot za katoliško. Samostojni voditelji že vedo, zakaj je dobro, da se ustava časti. Mi pa — kljub temu, da ustavo bolj držimo kot vladni gospodje s Puceljem vred — vemo, da nam je današnja ustava prinesla že na stotine milijonov škode in da bo kmet gospodarsko popolnoma propadel, če bo ta ustava še dolgo držala. Srbi že sami pišejo, da je sedanja ustava škodljiva za celo državo, le samostojni petolizi in izdajice slovenskega kmeta nič ne vidijo.

d *Delovanje naših poslancev.* Poslanec Škulj je posredoval pri ministrstvu za pošte in brzojave in pri ljubljanski direkciji glede poštinih zadev v Strugah. Isti poslanec je ponovno posredoval glede katehetskih plač in zadev agrarne reforme v Žužemberku.

p *Muslimani so izstopili iz vlade.* Oba ministra sta odstopila. Za vzrok navajajo, da vlada ni dala muslimanom obljubljenе verske avtonomije. Daljni vzrok je, da se tako nepravilno razdeljeni davki v državi — nesrbsko prebivalstvo plačuje primeroma veliko več kot srbsko. — Naši samostojneži pa se v vladi kljub temu prav dobro počutijo in jo pridno zagovarjajo. — Govori se v Belgradu, da bodo namesto muslimanov dobili samostojni še eno mini-

strstvo in sicer kot plačilo za neomajno zvestobo vladi. Minister bi v tem slučaju postal mesar Majcen.

p *Bratstvo.* Naši poslanci v Belgradu vedno odločneje zahtevajo, da se da Sloveniji in drugim pokrajinam avtonomije, brez katere je naš kulturni in gospodarski propad samo še vprašanje časa. Radi odločnega nastopa naših poslancev je belgrajska porodica (žlakt), ki izmozgava našo državo, čisto iz sebe. Naše poslance imenuje »živino in izdajalec«, »gade, ki dvigajo svoja ušesa« (žudni gadje. Op. ur.), »treba jih je z batinami po glavi«, »tujinski odpadki«, »umazani jeziki«. S takimi ljudmi se vežejo samostojneži in jih v »Kmetijskem listu« hvalijo ter zagovarjajo. »Satan pa je obsedel Judeža, da je šel in prodal Gospoda za 30 srebrnikov.«

p *Pri volitvi v okrajni šolski svet v Litijo za sodni okraj Višnja gora dne 1. februarja 1922 je bil izvoljen zastopnikom Jožef Erjavec, župan in okrajni cestni načelnik in Dragi z 61 glasovi, namestnikom pa Ignacij Jeraj, župan v Stehanji vasi z 60 glasovi, oba odločna somišljenika SLS. »Samostojna« si ni upala niti svojega kandidata postaviti, pač je pa volila Janeza Kastelica s Soda, tudi zavednega našega pristaša, ki je dobil 22 glasov. V zdravstveni zastop je ravno tako izvoljenih vseh 7 naših mož, dva namestnika smo pustili SKS. Izvoljeni so: Anton Kastelic, župan, Žalna; Matej Prme, župan, Leskovec; Franc Jakoš, župan, Hudo; Jožef Oven, župan, Prapreče; Anton Lesjak, svetovalec, Radohovas; Jožef Mestnik, kmetov., Stična; Janez Kastelic, kmetov., Sad. Namestnika: Ignacij Spendal, svetovalec, Muljava; Jožef Hrovat, svetovalec, Krka.*

p *Volitve v okrajni šolski svet za sodni okraj Brdo.* Pri volitvah v okrajni šolski svet za sodni okraj Brdo sta zmagala kandidata SLS naravnost sijajno. Izvoljen je za člana g. Josip Poznič iz Gradira s 43 glasovi, za njegovega namestnika župan Anton Cerar iz Moravč tudi s 43 glasovi. Dobski župan Kuhar in Ferd. Mali iz Lukovice, oba kandidata samostojnežev, sta dobila po dva glasova. Tako se je obrnilo v nekdanji liberalni trdnjavi.

p *Volitve v okrajne šolske svete.* Pri volitvah v okrajne šolske svete je zmagala SLS v Kamniku s 67 glasovi proti 16 samostojnim, v Radečah s 14 glasovi proti 6 samostojnimi.

p *Obupani dr. Kukovec.* Bivši minister dr. Kukovec hodi po shodih in jadicuje. Tako-le je dejal v Središču: »Vsed nezadostne delavnosti in sposobnosti vodstva samostojne kmetijske stranke se je to razmerje pri občinskih volitvah lansko leto nasproti narodnonapredni struji v korist klerikalne stranke še znatno poslabšalo, ker samostojni kmetje v eni tretjini občin mariborskega okraja niti toliko niso storili, da bi bili vložili liste svojih kandidatov, tako da so padle vse te občine brez boja v klerikalne roke in se nam je pred 14 dnevi v skupščini... Stojan Protič mogel rogati, da Slovence kot pleme predstavlja edinole klerikalna stranka. To je naravnost obupna slika, ki z bengalično lučjo osvetljuje položaj nasproti klerikalni stranki. Rdečica sramu mora oblati ysa-

kega naprednega človeka itd.« Če bi pa človek sodil po »Jutru« in Kmetijskem listu, je pa klerikalizma že davno konec, a dr. Kukovec se vendarle pogreza v rdečico sramu. Bomo že poskrbeli, da se bo še globlje pogreznil.

p *Pravoslavni biskup Dositej, ki ga je naša vlada drago plačevala za to, da je na Češkem vodil protikatoliško agitacijo, je odpotoval za vedno s Češke. Češki listi mu z veseljem voščijo srečno pot in si ne želijo več njegovega povratka. Dositej je odšel v Švico, da pomaga pri delu za pomoč gladujoči Rusiji. Vsekakor pametnejše dele.*

p *Pekojnina bivšemu cesarju.* Vsa češka javnost se je uprla sklepu zavemnikov, da bi tudi Čehoslovaška prispevala k pekojnini bivšega cesarja Karla.

Domače novice.

d *Praznik srbskih kmetov.* Srbska zemljoradniška stranka je proglasila svetega Trifuna kot nekakega svojega patrona in dan njegovega praznovanja (1. febr.) za svoj praznik. Sv. Trifun je bil kmet. Na ta dan naj zemljoradniki agitirajo za svoj list »Seloc«, imajo zborovanja, priredbe predavanja in igre.

d *50letnico svojega rojstva obhaja 13 dni največji slovenski umetnik v stavbeni umetnosti, arhitekt Jos. Plečnik, profesor na ljubljanski tehniki. Njegov ugled je posebno velik v Avstriji in na Čehoslovaškem.*

d *Pisma naših fantov-vojakov pošiljamo našim poslancem v Belgrad zato, da morejo potem poslanci posredovati pri vojnem ministru, da se razne nerednosti, ki jih trpijo naši fantje pri vojekih, odpravijo. Fantje sami nas pozivljejo, naj poslancem to naznanimo. Seveda se imena vojakov ne imenujejo. To na znanje tistim, ki ne razumejo, zakaj gre vsako važnejše pismo v Belgrad.*

d *Tudi »Naša vasa«, glasilo srbske zemljoradniške stranke v Sloveniji mišl, da ne more biti zdrava, če ne udari na svobodomiselne strune. V 11. številki govori neki tak modrijan o »mračnem nazadnjaštvu, o duhovniških vampih, o legendi o deviški Materi Mariji« itd. Le tako, kar s pravimi kremplji na dan Jasnost je vedno dobra. Naše ljudi — posebno žene in dekleta, pa opozarjamo na ta listič; že vedo, kaj je njihova krščanska delanost, kadar usiljivo priroca v krščansko hišo.*

g *Svobodomiselna kultura.* Šibeniška »Narodna Straža« javlja iz Zadra, da je svobodomiselna italijanska fakinaža došla pred nekaj tedni ponoči v kapelo neke bolnice, kjer so lopovi odprli tabernakelj, ukradli monštranco s sv. hostije ter utekli. Čez 8 dni pa je eden teh prišel v mesto ter prodajal zlate dele monštrance. Kam je vrgel sv. hostijo, se ni moglo domati. — Pred mesecem dni sta dva »gospodac« opravila na oltar v cerkvi sv. Šimna svojo veliko potrebo. Opazila jih je neka oseba, ki je v nekem kotu molila, pa se ni brigala, kaj ravno počenjata. Čez teden dni so neznan zločinci prišli v cerkev Matere božje in pomazali kip sv. Antona, Jezušku pa odbili glavo, tla in klopi polili s katanom. V frančiškanski cerkvi s drugo

svobodomiselni kulturonosci zaščitili jaslice in ko ne bi pravočasno ognja zapazili, bi pogorela cerkev s samostanom vred. — Kljub temu je verski pouk v šoli odveč in vora ni v nevarnosti, kakor poroča Kmetijski list.

d *Liberalno gospodarstvo.* Vlada namerava do avgusta meseca od 200.000 uradnikov odpustiti jih 32.000. Vsi ti so torej brez potrebe živeli od državnega denarja. Vendar pa niso toliko le-ti obsojenci vredni kakor veliko bolj tisti, ki so to armado nastavili in jo spravili k državnim koritom.

d 76 milijonov kren stanejo letno na državo gledališča.

d 1200 milijonov kron stane letno na državo žandarmerija. Za povzdigo kmetijstva v Sloveniji pa je odločeno 33 milijonov, pa od tega dobijo 34 milijonov uradniki po kmetijskih oddelkih raznih uradov.

g *Vera ni v nevarnosti.* V Sulovcu je pravoslavna učiteljica prepovedala katoliškimi otrokom iti v katoliško cerkev k verouku. Istotam je šolska oblast odstranila razpelo iz katoliške šole. Poslanec dr. Korošec je radi tega vprašal pravočasnega ministra, če mu je to znano.

d *Razmejitvena komisija* je došla v Prekmurje, da končno veljavno določi državne meje.

d *Pismo iz Amerike.* Sheboygan Wis., 14. jan. 1922. Cenjeni g. uredniki Prosim, dovelite mi mali prostorček v Vašem cenj. listu; zakaj, ko sem bil še doma, sem ga vedno rad prebiral. Leto dni je minilo, edkar sem zapustil milo domovino. Vedno ob vsaki priložnosti se spominjamo tukajšnjih društvih, kako lepo in veselo je bilo ob takih časih v domovini. Tukaj imamo razna društva, kulturna in politična. Seveda, bolj počasi napredujemo. Posebno zdaj se društva na slabem stališču. Kriza se peha povsod. Velike delavcev hodi od tovarne do tovarne, da bi dobili kakšno delo in med temi velike bivših »prosto-voljnih ameriških vojakov«, ki so se borili za »očetnjavo« na francoski fronti. In ravno te »očetnjake« sedaj grdo prezirajo ter jih puste umirati in zmrzovati kljub temu, da imajo obilo dela in jela v svojih zaprtih tovarnah. Tak je današnji državni red. »Včasih je bilo prijetno tukaj, a zdaj ni več,« tako se slišijo večkrat glasovi med ljudstvom. Med vojno in takoj potem so imeli res dobre čase tudi delavci. Hrano so plačevali tako kot zdaj, po 30—35 dol. na mesec, a zaslužili je vsak, če je pridno delal, od 7—15 dol. na dan. A sedaj pa 2½—4 dol., le nekatere tovarne, kjer je delo težko in zdravju škodljivo, tam še služijo do 7 dol. na dan. Mizerija povsod. Le trdna volja in upanje na lepše čase, to še tolaži proletarijat. Zal, da je ravno proletarijat sam kriv sedanje krize. Imeli so volivne liste, imeli priliko, izkazati se, kdo naj vodi vlado in kdo naj odobrava ali zadržuje izvoz in uvoz iz države v državo in to imajo, kar so hoteli. Dasiravno je tukaj vsega v izobilju, vendar je tudi dosti dogodkov, ki se odigravajo dan za dnem, da človeka obide jeza in srd. Bil je neki hrvaški rojak blizu našega mesta. Imel je družino. Dokler je delal, so bili veseli in srečni. Prišlo nekega dne domov žalosten.

Tovarna ne obratuje več. Hajdi za drugim delom. Prvi teden nič, drugi nič itd. Sel je nazadnje na sodnijo, naj mu pomagajo na kakšen način. Spodili so ga. Vzel je tisto malo orožje, ki se imenuje samokres, in dekončal je svoje delo. Našli so ga mrtvega s listkom pri sebi z sledečo vsebino: »Ne morem več gledati bede svoje družine. Zakaj ni dela za vse.« Da, res, žalostno, a resnično. Vsega v izobilju. A narod strada. S koruze kurijo pečli, ker je ocejšša, kot premog. Mleko izlivajo v kanale, ker ga je preveč; zakaj ako bi ga postavili na trg, tedaj bi mu cena padla. A revni ljudje morajo vse še vedno plačevati, malo drugače kot v vojnem času. Draginja počasi ponehuje, tem hitreje pa padajo delavske plače. Tu v našem mestecu (Sheboygan) še precej dobro delamo; največ tovarn je tu, v katerih se izdelujejo stoli in pohištvo. Sta tudi dve strojarni in še nekaj drugih. Povprečno zasluži vsak okoli tri in pol dolarjev na dan. Je v tukajšnjem mestu okoli 900 Slovencev. Imamo svojo slovensko cerkev in še ne dograjeno jugoslovansko šolo. Naš narod se še vedno povzpenna nekako nad drugimi narodi v kulturnem oziru. Imamo tudi pevsko društvo »Danica«, ki včasih ob prireditvah marsikomur vzbudi spomine na mile slovenske kraje, kjer živo njihovi stariši, bratje, sestre. — In da naš narod hrepeni po izobrazbi in kulturi, to opazam tudi v angleških »večernih šolah«. Država namreč zastoj poskrbi vsakemu, kdor hoče, da ima priliko naučiti se angleščine in spoznavati sestavo in temelje, na katerih se vladaže Zdržene države. Mnogo je še rojakov, ki se za to ne zmenijo. Pač pa jim je bolj mar »salon«. In če bomo vsak po svoji moči gledali, da se začno enkrat lepi časi, tedaj je treba trdnega dela in neustrašenega boja. Prvič učenje in nekaj znanja, prebiranje dobrih delavskih časopisov in močne organizacije. Le tem potom si bomo ustvarili lepšo, veselejšo bodočnost, in potem bo posijalo solnce svobode na vse ravne in zatirane. — Tukaj imamo precej mrzlo vreme, a skoraj brez snega. Poleti ni bilo posebne suše. Zdravo podnebje. Prijateljski pozdrav vsem rojakom širom Slovenije, posebno pa borovniškimi občanom. — Vaš prijatelj Toni Debeve.

d *Orlavski odsek* v Radovljici priredi dne 12. februarja ob 18 uri notranjo teletvalbo v dvorani Ljudskega doma. Po teletvalbi veselica, pri kateri sodeluje pevsko in godbeno društvo »Sloga«. Vse prijatelje poštene zabave vabi najljubši odbor.

d *Za 13 tisoč kron bankovcev* so razgrizle miši nekemu kmetu. Ves akupiček prodanih volov je v jeseni shranil na dno skrinje. Ko je pred nekaj tedni pogledal, je našel vse razcefrano in zmleto v prah. Le nekaj bankovcev je bilo še celih, ki jih je prinesel v Ljudsko posojilnico v Novo mesto. Svetovali so mu, naj ob priliki, kar je še razločnih večjih koscev, odnese to v Ljubljano Narodni banki. — Ljudje božji, bodite vendar pametni in ne držite denarja doma!

d *Ogenj* je vpepelil hlev in pod posestnika in predsednika SKS g. Antona Osolna iz St. Vida pri Prevojah p. d. Tonca. Ogenj je nastal v sled neprevidnosti. Sreča velika za sosede, ko je sneg na strehah,

drugače bi šlo pol St. Vida v pepel. Dobro organizirana požarna bramba je dospela na lice mesta čez eno dobro uro ter jela delovati.

d *Zmrznila v vlak.* Katarina Zagorčič je te dni potovala z osebnim vlakom iz Vinkovcev v Belgrad. Ker so bili vozovi nezakurjeni, je tako ozebla, da so jo še malo živo morali pripeljati v bolnišnico.

d *Nagrade za ubite volkove.* Pokrajinska uprava za Slovenijo izplačuje za vsakega ujetega ali ubitega doraslega volka 1500 kron, za mladiče iz gnezda pa po 300 kron nagrade. Za volka, ujetega ali ubitega med gonjo se plača le 1000 K. Vsakega ujetega volka je ubiti, ubitemu pa pri županstvu iztekniti jezik. Da je bil volk res ujet ali ubit v območju pokrajinske uprave za Slovenijo, mora potrditi županstvo na pristojno politično oblast.

d *V. P. v Č.* Vprašate nas, katere tuje valute bodo še rastle. Če bi urednik take stvari vedel, bi danes ne sedel na uredniškem stolu, temveč na milijonih.

d *Za pravične meje pri Zireh.* Poslanec Stanovnik je posredoval pri zunanjem ministru Ninčiču, naj se pošlje takoj komisija na mejo pri Zireh, da se ugotovi pravične državne meje. Svoj čas je to zahteval že poslanec Sušnik od Pašiča, ki se pa za to ni zmenil.

d *Naši vojaki naj služijo v domovini.* Tako je zahteval od vojnega ministra Vasiča poslanec Rožkar. Poslanec Klekl je zahteval, da naj se število stalne armade zniža.

d *Odlikovana vas.* Kralj je odlikoval vas Draškovac z redom sv. Save V. razreda radi zasluga na kulturnem polju.

d *Pozor pred evaduhi!* Socialističnega govornika na Cankarjevi proslavi v Zagorju sta dva liberalna učitelja v družbi z liberalno učiteljico ovadila oblasti češ, da je govoril proti Srbom. Ljudje, pozor pred liberalnimi učitelji!

d *Te so dekleta!* »Slovenski Gospodar« piše: Iz Braslovč nam poročajo, da vrla dekleta, da so nabrala na veliko žalost nasv otnikov 132 novih naročnikov. Po zaslugi naše braslovške Dekliške zveze, ki že deluje vesešno tri leta, je časopisje v župniji Braslovče razširjeno organizirano, da ima po več družin skupaj en list. Vrhu tega pa je še naročen za vsako vas posebej po en list, ki roma od hiše do hiše in ga lahko čita vsakdo. Vrla braslovška dekleta pa so še nabrala poseben časniški sklad v znesku 917 K. Od tega denarja so se naročili časopisi ubogim, ki ne zmorejo naročnine. Požrtvovalna in za vse dobro vneta braslovška dekleta pač zaslužijo posebno pohvalo.

d *Mornariški nabori na Primorskem.* Italijanski listi poročajo o sijajnem uspehu naborov za mornarico. Potrjenih je bilo 98 odstotkov vseh vpisancev; med njimi ni niti enega, ki bi ne znal brati in pisati.

d *Enakepravnost.* Pravoslavni duhovniki v Srbiji in Črni gori dobivajo plače uradnikov, poleg tega še posebne državne nagrade in pobirajo od prebivalstva biro. Pri nas pa mnogi katoliški duhovniki hodijo raztrgani in lačni okrog kljub svoji za 500 odstotkov večji izobrazbi.

d Koliko popije Belgrad. V Belgradu pride na vsako glavo letno 82 litrov opojnih pijač, v Sloveniji 49 litrov.

d Umrli je v Kranju dobro znani in priljubljeni trgovec g. Rajko Marcužič v 40 letu starosti. N. v m. l

d Umrli je v Mekinjah pri Kamniku 88 letni kovaški mojster Jože Hočevar, vnet delavec v izobraževalnem društvu in požrtvovalen dobrotnik Društvenega doma. Naj mu bo Bog večen plačnik.

d Umrli je v Mostarju poslanec Ljudske stranke Fra Didak Buntič, star 51 let.

d Kako je treba zaviti slanino in mast, če gre po pošti. Mast, poslana po pošti, mora biti shranjena v pločevinastih, dobro izdelanih škatljah, slanina pa v lesenih zabojih, ki morajo biti zavarovani s pečati; manjše količine pa smejo biti zavite v močno platno ali v kako drugo močno tkanino. Toliko občinstvu v blagohot. obvestilo.

nasledlo ljudskim zapeljivcem, ki so obljubovali nebesa na zemlji. Sedaj, ko ljudstvo vzdihuje pod nesnosnim davčnim bremenom, ki so ga naložili samostojniki, ko so nasiale neznesne gospodarske razmere, sedaj ljudstvo izpregleda in vidi, da se more rešiti te more le s močno politično in gospodarsko organizacijo. Naši glasni zaupniki so zato sklicali občni zbor Kmetске Zveze v četrtek, dne 26. januarja v Metliko. Zbralo se je veliko naših najboljših mož. Na občnem zboru so izpremenili pravila stare Kmetске Zveze in sprejeli nova primernejša pravila. Izvolili so tudi nov odbor. V odboru so zastopane skoraj vse občine. Za načelnika je bil izvoljen župan iz Drašič, g. Bajuk. Prepričani smo, da bo Kmetška Zveza pod novim vodstvom dobro delovala in postala prava zaščitnica kmetskega ljudstva na Belokranjskem. Sedaj na delo, da vzrastejo po vseh župnijah nove podružnice Kmetске Zveze, kjer so jih pa še dosedaj imeli, naj pa razvijajo nove življenja.

POPOTNIK PO MIRNSKI DOLINI.

Skos Trebnje sem je mahnil, čul sem, da se je shod Kmetске zveze dobro obnesel, le dobre si ogle te samostojno, pazljivo berite »Domoljubac, grde reči so slišijo o samostojni stranki, nič čuda če v Trebnjem iz prve skrinice samostojni uhajajo. Pa se še dabo, ki verjamejo tej stranki! — Na Mirni bočejo na vsak način priti do društvene doma: bodo imeli še skrbi različni liberalci in samostojni, da bi to zavrli! Električno centralo grade na Mirni, le malo drago bo vse, ne pa saj je petrolej tudi drag. Čul sem, da mislijo graditi na Mirni velike poslopje za sodnijo; najbrže iz o moke ne bo kruha, ker manjka živsu. Če se rožaj po naši telesnici, vzemi seboj blebec kruha in pa malo svinjina — vsak čas stroji odpoveda, pa morda čakati ne več ur; če boš jedel, ne bo dolg čas. — Mokronog se posveči s električno lučjo, manj pa v motastotijo. So tam ljudje, ki menjajo politično barvo, kakor rad spomladaj kožni čul sem, da je bila zadnja seja cestnega odbora burna, ker je za tank shdelaval moze, naj dajo za makronoško šolo 2000 kron. Cestni odbor pa šola nimata vedar nič stika, ošč enega imaza — da mora kmet poštno shoje plačati! Zjutraj pa ržasih po dolini tako diši, kakor bi to bila t's.a. peč za mrliče sežigati sidana n v obratu. — Iz Trebnjega je odšel učitelj Jekel, ne bo nihče jokal za njim, mi Trebnjani imamo trda srca! Sedaj se uče v šoli otroci slabe pesmi, sokolski dnh so jim vcepno in sadovi? — Na potu iz Mokronoga čes sv. Vrh do Malsova so pobaljal prekučeni tri križci! Tak je sad brezverskih sol! Zdravje! Pretepaajo se, kakor bi bili plačani, edes drugemu butice ostrigajo, eden drugomu berglje obljubuje o! Lepi sadovil Le še valite samostojna in liberalca, vam bodo te še spridili sinove! Zdravje! — Na Dobenu je vedno ples — ste povabljeni — pleše so tudi ponoči, deklet'a se tepe za fante, nič bolje ni na Sv. Vrhu. Hajd mladina le vkup! V Mokronogu je preskrbljeno, da vsakega pri kvartah dobro oskubijo, na oskubljenčev račun celo noč pijo, prenačičke ima zastoj v hlevu, zjutraj pa zastoj pri belem dnevu išče denarnico in uro. V Tržišču, 9 milijonov prometa! V St. Janju rudarji spregledujejo, vse drugače bodo videli prihodniš. Ni ga šloveka, da bi se zanje potegnli. Če niste zadovoljni, pa promozokop zaprite, jim odgovore trdi ljudje. Griža je penehala, a sedaj vlada po celi dolini španska. Ljudje božji, pri španski je glavna stvar, da se bolnik potli in je na gorkom; ne prezgodaj vstati!

ST. VID PRI STICNI.

Usnar Tomaž Gantar, ki je pred nekaj tedni napadel s sektiro davčnega tirjalca, je 31. januarja sveder zopet kazal s razbijanjem v stanovanju tukaj živečega Rusa Karla Šopirov svoje korajžo in moč. Šopirov, v strahu za svoje življenje, je v razburjenosti sprožil na Gantarja šest strelcov, ki so večina zadeli vsi v glava. Težke poškodovanega Gantar a se prepeljali v ljubljansko bolnico. Šopirov se je pa takoj sam prijavil sodišču. Gantar je znan kot nasilneč. Kadar je sklenil kako kupčijo sebi v škodo ali kadar je učinil dejanja, za katera bi moral po šloveški pameti sedeti v zaporu, vselej se je naredil neumnega in sodišče mu je na podlagi zdravniškega sprtevala to pripoznalo. Živel je v popotni zavesti, da sme delati kar hoče. S svojim nastopom je razburjal ljudi vespovsod; zato ni prav nič čudnega, da se mu enkrat njegove razbijanje ni obneslo.

SENT JERNEJ.

Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 19. februarja ob 3. uri popoldne predstavo: »Slovski tate, ljudska igra v petih dejanjih. Sodeluje orlovska godba ter ženski tamburaški zbor. K obilni udeležbi vabi odbor.

IZ PRELESJA ŽUPNIJA DOLE PRI LITIJI.

V tukajšnji cerkvi podružnica Sv. Lovrenca je bila prav lepa slovesnost o božičnih praznikih. Oba dneva so se darovale sv. mase. Nad 100 jih je bilo spovedanib in obhajantib, hvala našemu g. župniku, ki so nam preskrbeli g. frančiškana iz Ljubljane, da so zamogli biti tudi stari ljudje pri sveti maši, ker smo 2 uri oddaljeni od farne cerkve. — Fantje in dekleta Marijine družbe.

IZ MIRNE.

V dneh 29., 30. in 31. januarja smo imeli moške in mladeniči duhovne vaje. Udeležba je bila še dosti lepa, sveda nekaj jih je pa tudi izostale, ki niso imeli časa. Vsi tisti, ki smo hodili, smo pa zadovoljni in želimo zopet drugo leto Duhovne vaje so se kontale s skupnim sv. obhajilom, zahvalno pesmijo in papeževim blagoslovom. Duhovne vaje so vodili č. g. P. Pristev iz Ljubljane.

PREDOSLJE.

Naj bo zopet nekaj po dolgem času od nas. — Naše izobraževalno društvo se je bilo nekaj razgibalo in je jelo prirejati predavanja, ki so najbolj primerna ta današnji čas. Dobro bi bilo, da priredi tudi kako igro, ker se dolgo časa ni bilo nobene. Glavno delo izobraževalnega društva pa vrše naši Orli. Dne 8. januarja so priredili krasno uspelo akademijo s mnogovrstnim sporedom. Dvorana je bila skoraj preveč nabito polna. Ljudje so bili zelo zadovoljni. Orli so prejeli skupno sv. obhajilo v kroih, pri prvi sv. maši in s tem pokazali, če upajo dobiti svojo moč v boju za škrič sveti in svobodo zlatoc. S svojim nastopom so ovrgli vsako klevantenjo, ki ga širijo tisti, ki bočejo greh, ki ga stori kak član, — ki je bil slučajno v organizaciji — vrebi na organizacije kot tako. Zakaj delajo tako. Te sami vedo! — Kako naši larani ljubijo lepo petje pri službi božji, vate to, da so g župnik nabrali za popravo cerkvenih orgel 12.000 kron. Ob tej priliki še prav pospehje prosimo — upamo, da vsaj zdaj ne zastoj — da se s orglami vzbudi tudi pevski zbor, da se on stori svojo dolžnost v čast božjo in spodbudo laranov. Naj pevski zbor pokaže, da imajo prav oni, ki pravijo: kaj bom dajal za popravo orgel, če se pa petje samo ne popravi.

PODPLANINA.

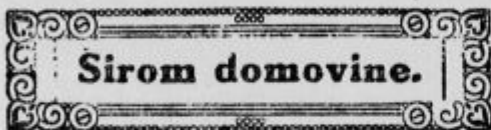
Zopet nas težijo misli in skrbi ob prihodnjim dohodnini. Odkod naj plačamo še dohodnino, ker so tudi drugi davki tako narasli. Uhugi kmeti! Predvsem v naših slabih krajih posebno letos, ko nam je suša skoraj vse uničila! Naša polja so kamenita in plitva in same rebrnate. Kadar je suša, se nam vse uniči, ker je peščena zemlja in kadar je pa deževno leto pa voda vse oplahne. Zatorej oimamo živeti niti za četrt leta. Zato so primorani gospodarji iti po svetu v hudi siri v gošče, kakor divje živali, da se prežive in da zaslužijo za živež istradanim otrokom. Potem daj kmet še dohodnino! Teda nihče ne vpraša: ali imaš, ali nimaš! Samo rečeno je: plačaj! Če ima tukaj pri nas kmet par suhih krav, potrebuje vsaka najmanj 8 kg sena. 1 kg stane 7 kron. to je 56 kron, a od krave dohim en liter mleka cel dan in tega prav lahko doma porahim. Pa vsaki dve leti ene tele in o to mi pogine. Zatorej naj dohodnino plačujejo tisti, ki niso odirajo, delajo neizmerno dragino, kakor se jim zljubi. Popoldne je stala sol 9 kron, ali popoldne je bila te po 14 kron. Torej, kdo to dela? Oduhuji, vohetgovori. Zato bi se bilo dobro ozirati se na bozatenje, ki imajo kupe denarja in so s vsem založeni.

IZ MIRNE.

V nedeljo, dne 12. februarja vprizori dekletka Marijina družba na Mirni igro »Skrivnostna zrakoc v štirih dejanjih. Na sporedu je: petje, deklamacija in igra. Vsi somišljeniki in somišljenice vjudno vabljati.

VODICE.

Neka' novice in Vodje. Kaj zmoremo, če smo složni, lahko vidite v Vodcih. Lansko leto 1921 smo si sezidali katoliški dom, ki budi središču našim organizacijam. Velika dvorana s cdrom je 18 metrov dolga, 9 široka ter 6 visoka; ima gale-

SENT JERNEJ NA DOLENJSKEM.

Ze dolgo se nismo nič oglasili. Po shodu, ki ga je imel po prevratu dr. Pogačnik pri nas, so-deč, bi vsakdo mislil, da je št. Jernej jama razbojnikov. Stvar pa ni taka. To so pokazale razne voljive zadnjih časov. Vane noče biti nič več javni zastopnik samostojnežev. »Pirec se ne upa nič več ob nedeljah na tretnoz, kjer je prej ob nedeljah oznanil kmetom srečo. Mi kmetje samostojno sredo saliboz preveč obutimo. Valetu je cela samostojno masi smanjkalo. Ker vse nič ne pomaga, so se pa samostojni tatekli k našemu novemu živinozdravniku. Ta jim je takoj obljubil, da bo št. Jernej na glavo postavil Po sebi umevno, je začel s pomočje učiteljstva s tičl. Ustanovil je za št. Jernej »Sokolac. Po ustanovitvi Sokola je šel na teško, se tam civilno poročil s neko ločeno ženo ter isto pripeljal v št. Jernej kot svojo pravo ženo. Mi kmetje pa dobro vemo, da tak zakon za nas katoličane ni noben zakon in da ta žena ni njegova prava žena. Šentjernejški Sokoli so si tega »možak sveda vzeli za vsor ter si ga izvolili za načelnika. Za »starec so si izvolili Brulčevega Pepeta. Tako si šentjernejški fantje in dekleta pri svojih voditeljih uče spoštovati svetost sakramenta zakona. Nekateri starši pa pošiljajo celo svoje šolarke in šolarke v to šolo, da bi bili ja prej zreli. Da večina učiteljstva k temu pomaga, se itak razume. Sokolice-šolarce se te sedita pripravajo, katera zna lepše plesati. Na Silvestrovo so šolarčki bili čezpolno v gostini, ostali Sokoli in Sokolice so pa naslednje jutro šli domov, ko smo pošteni kristjani šli k dolžni službi božji. Če se ta vzgoja vrši vpride učiteljstva, se ne čudimo. — Samostojni so začeli obupavati. Ze gledajo, da bi kako drugače barvane hlače oblekli. Iz bivših liberalcev so preko neodvisnih kmetov, boljšečikov, demokratov, samostojnežev iščejo te zopet nove ime. Zemljoradniki se bodo sedaj imenovali. Novomeška tajništvo te vabi ter obljublja shod teh tudi za št. Jerne!. Radovedni smo, kdo bo takrat govoril in kje bodo tedaj »Strelnovec ata stali. Mi pa pravimo: obrabi bodo vedno isti, le farba bo drugačna. Kdo se bo dal tej zapeljati, ne vemo. Mi, kar nas je Kmetске Zveze ne potrebujemo nič takih farb. Če ni več slovenskega imena tudi drugega no marame.

METLIKA.

Naši kmetje so se zavedli, da morajo imeti močno stanovsko organizacijo. Ze pred vojsko so si ustanovili svoje Kmetске Zvezo, ki je belokranjskemu ljudstvu priborila mnoga gospodarskih ugodnosti. Med vojsko se sveda Kmetška Zveza ni mogla gibati. Po vojski se je posebno leta 1919, naša Kmetška Zveza dovolj živahno gibala. Ne bomo raziskovali vzrokov, zakaj je potem zašlo njeno delovanje hirati in zamizati. Posledice so se potem pokazale pri volivah v ustavotvorno skupščino. Ljudstvo, ki ni bilo organizirano, je

od zgoraj, če bi kakor smo upali, mesec lasno svetil.

Vedel sem pa, da sta v resnici mislila, da sem prestar, da bi čima močel ob takim nevarnem pohodu koristiti. Tudi sta želela, da bi me obvarovala nervoznosti.

Na vrsto je prišlo vprašanje, kdo naj gre po zadnjem predoru na kraj našega delovanja. Oliver je želel, naj se Makeda vrne na vrh pečine in tam počaka, toda ona je takoj izjavila, da se misliti si ne more, da bi brez naše pomoči poizkusila gori priti; pa da je tudi odločena videti konec te stvari. Še Jozva ni hotel iti; ker ni bil priljubljen pri gorjancih, jim — menim — ni zaupal, njih dolžnost bi namreč bila spremljati mu.

Prisvojali smo mu, naj bi ostal kjer je bil, da se vrnemo. Toda ta misel mu je bila še manj všeč kot druge. In zares je poudaril prav po pravici, kar smo mi predlagali, namreč, da zdaj Fungji poznajo prehod in bi jim bilo prav lahko prevzeti našo lastno vlogo, to se pravi vreči most s sfinginega repa počez in poizkusiti napasti Mur.

»Kaj pa naj potem počnem, če me tu najdejo samega?« je slovesno pridredal.

Makeda je odgovorila, da v resnici ne ve, da ne bi pa med tem bilo modro zapreti vhod v predor, ki smo skoznani prišli na planoto, to pa tako, da bi ne bilo lahke s silo vani vdreti.

»Da«, je odvrnil Oliver, »in če kdaj pride mo od tod, razstreliti predreh se začetoviti, da ga ne bo moč uporabljati.«

»Ta predreh bi nam utešnil koristiti, gospod kapitan,« je Kvik nehotovo dejal.

»Ja pa je še boljša pot, narednik, če nam bo treba kopati pod sfingo; skoz kraljevo grobnico, menim. Zmeril sem površino obe višini, in nien konec ne more biti daleč proč. Vsekako ta predreh za nas zdaj ni za rabo, ko se ga Fungji iztaknili.«

Nato smo se lotili dela in nagromadili v vhod v predor toliko skal, kolikor smo jih mogli dobiti. To je bilo težko opravilo, toda gorjanci so to zares ogromno delo pod našim vodstvom dovršili, nakupičili skalovje tako, da bi ga bilo v kratkem času brez razstrajiva komaj moči odstraniti.

Dočim se je to vršilo, so Jafet, Šadrah in narednik, ki ga je strážil začeli preiskovati zadnji predreh, ki je vedil v jamo. Prav ko smo nehali luknjno zadolovati, so se nam na uteho vrinili z novico, da je zdaj, ko so odstranili en ali dva kamena, ki sta se odveznila, s pomočjo vrvi in lestvice, kaj lahko po njem hoditi.

Tako smo se v istem redu kot prej spuščili vani in nekako v ool ure, varno dospeli do dna; bil je namreč kakih tri sto čevljev globok. Tu smo našli neki prostor kot kako sobo, ki so ga oblikovali netopirji; očitvidno so ga izvrtili ljudje. Prav na vzhodnem koncu je bil, kot je Šadrah dejal, velik podoligast kamen, ki se je dal vrzeti; bil je tako vdolan, da če le en sam človek pritisnil na to ali ono stran, se je zavrtal in na vsaki strani odprl toliko velik prehod, da je možel en sklonjen človek skoznati.

Cisto tiho smo zavrtili ta pradavna vrata in vogleдали vun. Zdaj je svetila polna luna in njena blesteča luč je začela polniti globočino. V njej smo videli gosto senco, ki je segala od dna do nekake tristo čevljev nad nami. Vedeli smo, da si delajo ledja ogromne sfinge, ki je molela iznad kamnite šore, na kateri le žala; to so bila tista ledja, s katerih bi morali po Šadrahu spoustiti Hisea v krmilni kočari. V tej sencii in na obeh straneh ob njej je ležala krmilna jama, pokrivajoča okoli sto kvadratnih jardov. Iz nje je vstajal nezdrav in oduren duh, kot je lasten krajem, kjer se zbirajo mačke; bil je pomešan s strašne poudarizajočem smradom po gnijotem mesu.

To mračno jamo so na treh straneh obdajale pečine, na četrti pa, vzhodni, lo je zavirala skalnata stena ali opevada, predra z nekaj vrati, narejenimi iz kovinskih zapahov, vsaj tako smo sodili po svetlobi, ki je prodirala skoz nje.

Preko tega vzhodnega obzidja so prihajali strašni glasovi in rjovenje, smrčanje in gviljenje. Očitvidno se imeli svetli levi tam svoi dom.

Samo je eno reč je treba omeniti. Na kamnitem dnu prav ood nami so ležali neki ostanke; po njih raztrgani obliki in lasah smo spoznali, da morajo biti človeški. Kot je nekdo razlagal, menda je bil Šadrah, so bili to možje, ki jih je Ormah ustrelil nad sfinginim repom, in njih tovariljev, ki se so vrzili z lestvice.

Nekaj časa smo tiho strmeli v to grozno praznoto. Nato je Oliver potešnil svoje uro na bitje iz žepa in se potresel.

»Hlepa mi je rekel,« je dejal, »da ga vrčete levom dve uri po solnčnem zahodu, kar bo nekako v petnajstih minutah. Narednik najbolje bo, mislim, če se pripravita.«

»Da, gospod kapitan,« je Kvik odvrnil.

»Saj je vse popolnoma pripravljeno s temi zverinami vred, če sodim po vršču, ki ga delajo, izvzemši morda same Samuela Kvika, ki se nikoli v življenju ni za nobeno več čutil manj pripravljenega. Zdaj pa Mucek, zlezi po tej lestvici. Tu je vaša puška, gospod kapitan, in šest polnih patronskih nabojev, vsak ima pet središaj izvetličnih krogeš. Več kot toliko jih gotovo ne boste potrebovali, posebne teže vam pa ni treba s seboj nositi. V vašem desnem žepu, gospod kapitan, ne pozabite. Jaz jih imam prav toliko v svojem. Gospod doktor tu je bruno za vas; položite ga na ta kamen. Če sem ležete, boste imeli dobro luč in oporo za komolec in boste tudi v mesetini kaj lahko izvrstno streljali. Pritrđite svoj samokres, gospod kapitan; vsaj jaz bom tako naredil, ker človek lahko pade; te nove vrste orožje ima zelo nevarne svetline. Jafet je tudi že pripravljen, dajte nam torej svoja pevelja, da čremo na delo; gospod doktor jih bo svetolmatil Jafetu.«

»Zlezli bomo po lestvici in jih kakih petdeset korakov po senči, kjer brmo lahko opazovali, ne da bi nas kdo videl od tja, torej kamor, kakor pravi Šadrah, soušča krmilno kočaro. Tam bomo obstali in čakali na kočare. Če bo v njih profesor, ki ga Fungji in Abati poznajo pod imenom Črna okna, ga pošljite. Jafet zadržal in peljal ali, če treba, ga nesel k lestvici na kateri mora biti nekaj soriancev pripravljenih za pomoč. Vaša dolžnost, narednik, in moja pa tudi doktorjeva, ki bo streljal od zgoraj, bo: kar meči zadrževati leve, če bi se prikazali in se med streljanjem umikati. Če zverine koža izmed nas zagrabijo, ga moramo pustiti, zakaj bedaste bi bilo dvoje življenj zastoni žrtvovati. Sicer pa se morata v narednik in Jafet ravnati po okoliščinah; jedati po lastnem preudarku. Nikar ne čakajta mojih posebnih povelj, katerih morebiti se bom mojel Jafet. Zdaj pa neidimo. Če se ne vrnemo, boste vi, Adams, Hčer kraljevo varno spravili po predorih in se svladli v Mur. Zbogom, gospod.«

»Zbogom,« je Makeda odvrnila s srčnim glasom; njenega obraza v tej temi nisem mogel videti. »Prepričana sem, da se kmalu vrneš s svojim bratom.«

Prav tedaj se je vmešal Jozva: »Ne maram, da bi me ti neievterpki prekosili v srčnosti,« je dejal. »Ker nimam nihj strašneša orožja, ne morem stooiti v jamo, šel pa bom in varoval podnožje lestvice.«

»Prav dobro, gospod,« je odgovoril Orme s presenečenim glasom, »vesel sem, da te imam za spremstvo in zanesem se. Samo to pomni, da boš zopet hitro po njej nazaj, kakaj lačni levi so urni in sploh si dobro zapomni, da ne odgovarjamo za nič, kar se ti erideti.«

»Gotovo bi bilo bolje, strje mol, če bi ostal kjer si,« je prišomnila Makeda.

»Da se naj ne boš potem vedno posemohovala, nečakivša leša,« Ne, jaz črem levom naproti,« in prav počasi se je plazil skoz odprtino in začel lezti po lestvici. In ko je Kvik malo kasneje šel za njim, da je našel samo na pol pota in ga je gnal naprej s tem, da mu je kot nevedno, stopal na prste.

Eno ali dve minuti kasneje sem pogledal preko roba in videl, da so vsi v jami, to se pravi izvzemši Jozva, ki je zopet zlezal kakih sto čevljev visoko na lastvo, stal na njej z obrazom na znotraj in se z obema rokama opirjal na skale, kot da je križan. Ker sem se bal, da bi ga tu ne opazili, čerav je bil v sencii, sem svetloval Makedi, naj mu ukaže, da gre ali doli ali pa naj se vrne, kar je naredila od-

ločno, toda brez uspeha. Tako se ja nazadnja pustili.

Med tem se oni trije izčinili v sfingino senco in mi jih nismo prav nič mogli videti. Veliki okrošeli mesec se je dvigal više in više, in je polnil ostanek kosti ice s svetlobo; in izvzemši, če je slučajno zarjavel ali zavrtel kak lev za obzidiem, je vladal globok molk. (Dalie.)

Zelo prijetno deluje pri drgnanju hrta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust, lekarnarja Fellerja prijetno dišiči »Eksfluit«. Je mnogo močnejši in boljši kakor krasosko liganje in že 25 let prijubljen. Tri dvojnate steklenice ali 1 špeca steklenica skupaj s zavojem in pošilja za 48 K, pošilja Eugen V. Felzer, St. bten donja, Elsatg 16, Hrvatsko.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najceneje.

Poslano.*

Gospodu poslanecu Ivanu Majcen,

Gotovo se še spominjate, da ste mi na javnem shodu dne 5. maja 1921 očitaji goljuhijo pri Krekovi slavnosti v znesku 12.000 K in tatvino pri kaiski cerkvi 1000 K. Ko sem na te Vaše zlobne trditve mirno reagiral in zahteval od Vas primerne satisfakcije, ste pri polni zavesti in treznosti izjavili:

»Tožiti me morate! Pred sodišče hočem priti. Jaz bom izposoval pri imunitetnem odseku, da pridem pred sodišče. Ako pa ne pridem pred sodišče, mi sme vsakdo pljunuti v obraz.«

Vaši zahtevi sem drage volje ugodil in vložil težbo radi žaljenja časti. Vi, poslanec, pa niste izpolnili svoje javno dane obljube in danes po preteku osmih mesecev nisem dobil priložnosti, Vam zreti pred sodiščem in oči v oči. Meste tega sem prejel od deželnega sodišča v Ljubljani sledeč sklep:

»V kazenski stvari Ludevika Bajca, šepnika iz Št. Janža, proti Ivanu Majcenju, narodnemu poslancu in posestniku iz Št. Janža, radi pregreška po § 488 k. z., se postopanje po § 213^a kpr. ustavi, ker je stvar objektivno zastarala.«

G. poslanec, ali ste se morda ustrašili objektivnega sodnika in vrgli ob pravem času puško v koruze? Pred sodiščem se torej ne vidiva, ne vsled moje volje, ampak vsled Vaše krivde. Kaj pa naj rečem sedaj k Vaši izjavi: »Ako pa ne pridem pred sodišče, mi sme vsakdo pljunuti v obraz?«

Prijateljski pozdravi
Ljudevit Bajec, šepnik.

Št. Janž, 6. februarja 1922.

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

Proda se dobro ohranjen V O Z

s kazenom za vprego dveh konj. Poizve so pri POLONI VIDMAR, Zgornja Šiška 27.

VAJENCA za kovaško obrt sprejme F. HRONČEC, kovač, Podgorica, pošta Dol pri Ljubljani. 400

KOSTANJEV LES

prosto vagon in vože smotline v gozdu, kupi J. POGAČNIK, Ljubljana, Dalmatinska ulica 21. I. nadst. Posređevalec se dobro plačajo. 100

Služba organista in cerkovnika

je oddati na Rovih pri Kamniku. Četrť semije, stonovanje, drva in bira. Ognji na žigni sred Bova, p. Kamenjca.

